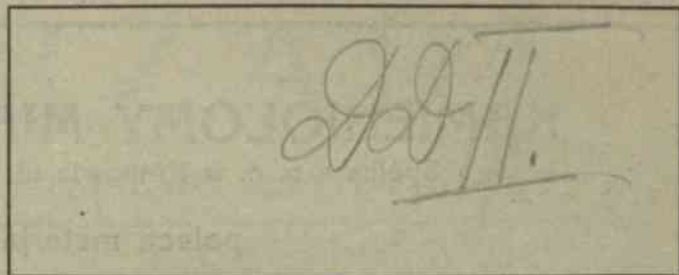

2600

Wydano z dubletów
Dbl. Publi. m. st. W-wy

Należność pocztowa opłacona ryczałtem.

Cena numeru 1 złoty.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Rok XIV.

WARSZAWA, 23 PAŹDZIERNIKA 1932 R.

Nr. 43

BILANS SUROWY POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO, SPÓŁKI AKCYJNEJ

STAN CZYNNY.

dnia 30 września 1932 r.

STAN BIERNY.

STAN CZYNNY.		zi.	STAN BIERNY.		zi.
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Krajow.		1.404.311,81	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		27.061,06	a) zakładowy	5.000.000,—	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	487.676,43	
a) pożyczki państwowe	220.720,60		c) „ obligacyjny	318.613,11	
b) papiery hipoteczne	2.204.733,07		d) inne rezerwy	502.453,21	
c) akcje	154.115,75	2.579.569,42	e) fundusz amortyzacyjny	105.961,84	6.414.704,59
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		981.849,68	Wkłady:		
Banki krajowe		3.705.084,29	a) terminowe	7.181.117,42	
Weksle zdyskontowane		7.721.480,70	b) a vista	5.795.188,84	39.090.727,22
Rachunki bieżące (saldo debetowe):			c) specjalne	26.114.420,96	
a) zabezpieczone	1.918.606,13		Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		15.598,66
b) niezabezpieczone	643.815,64	2.562.421,77	Zobowiązania inkasowe		72,82
Pożyczki terminowe		31.591.925,12	Redyskonto weksli		2.107.231,20
Nieruchomości		2.112.984,25	Banki krajowe		5.381.694,87
Różne rachunki		2.224.835,96	Wierzyciele hipoteczni		8.032,92
Koszty, różnice kursowe i t. p.		600.831,28	Różne rachunki (w tem fundusz umorzenia obligacji i na opłatę kuponów zł. 575.816,42)		1.325.836,56
Długoterminowe pożyczki w obligacjach		16.950.453,92	Procenty, prowizje i różne zyski		1.168.462,42
			Obligacje		16.950.448,—
		<u>72.462.809,26</u>			<u>72.462.809,26</u>
			Gwarancje		zł. 392.922,10
			Inkaso		„ 89.827,36

Największe w Polsce nagrodzone najwyższymi nagrodami
Szkółki „LEMSZCZYŻNA — SZCZEKARKÓW”

Główne Biuro Sprzedaży: Warszawa, Boduena 2. Tel. 219-89

p o l e c a j a :

zdrowe i silne drzewka owocowe, pi e k n e r ó ż e, bzy, oraz inne drzewka i krzewy.

!!!! Specjalność Zakładu drzewa owocowe przydrożne !!!!

Ceny niższe! Dogodne warunki nabycia!

Cenniki wysyła się na żądanie bezpłatnie.

KAMIENIOŁOMY MIAST MAŁOPOLSKICH

Spółka z o. o. w Krakowie ul. Mikołajska 6, telefon Nr. 134-40

poleca materiały drogowe jak:

Wszelkiego rodzaju obrobione bruki, mozażki, półkostki, dziki bruk. Tłuczenie do budowy i konserwacji dróg i drobny tłuczeń do betonów. Grysy niesiane, siane i granulowane.

Kamień łamany na brukowanie i drobniejszy do przetłukiwania na tłuczeń. Kamień łamany na wykładkę drogową.

Kamień ciosowy do budowli w obróbce czystej i surowej.

Z kamieniołomu porfirowego w Miękini	stacja Krzeszowice (Małopolska)
„ andezytowego w Kluszkowcach pod Czorsztynem	„ Nowy Targ (Małopolska)
„ dolomitowego w Libiążu	„ Libiąż (Małopolska)
„ marmurowego w Czernej	„ Krzeszowice (Małopolska)
„ bazaltowego w Berestowcu	„ Lubomirsk (Wołyń)

Na żądanie składamy odwrotnie oferty po najprzystępniejszych cenach i warunkach.

WÓJT GMINY GZOWICE, POWIATU RADOMSKIEGO

o g ł a s z a K O N K U R S

na stanowisko pisarza gminnego z uposażeniem według IX st. pł. urz. państw. plus 15% dodatku komunalnego, mieszkaniem, opałem i oświetleniem bezpłatnym oraz ewentualnym dodatkiem za prowadzenie Gminnej Kasy Pożyczkowo - Oszczędnościowej.

Wymagane kwalifikacje: Obywatelstwo polskie, nieskazitelna przeszłość, nieprzekraczalny 40 rok życia, świadectwo zdrowia, wykształcenie średnie (minimum 6 klas gimnazjum), oraz conajmniej 3-letnia praktyka samorządowa.

Oferty z odpisami świadectw szkolnych i dokumentami (poświadczonych rejentalnie lub sądownie) wnosić w terminie do dnia I/XI. b. r. do Rady Gminnej w Jedlni - Letnisko, gm. Gzowice, za pośrednictwem Wydziału Powiatowego w Radomiu.

Posada do objęcia od I/XI. b. r.

Wójt gminy Gzowice (—) *Józef Hernik.*

K u p u j c i e w y r o b y k r a j o w e !

CENTRALA WĘGLOWA

BIELSKO — ŚLĄSK
UL. JAGIELLOŃSKA 9.

Dostawa węgla i koksu dla Urzędów
Państwowych i Komunalnych oraz
Instytucyj Społecznych

**PO ORYGINALNYCH CENACH
KOPALNIANYCH.**

Ż Ą D A Ć O F E R T Y.

Prosimy nadsyłać materiały reklamowe
do Kalendarza Samorządowego na 1933 r.

**Do Samorządowego Instytutu Wydawniczego,
w Warszawie, Świętokrzyska 13.**

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 442-63.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str. okładki lub strona w tekście: 450 zł. — 1/2 str. 225 zł. — 1/4 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł. — 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł. 1/2 str. 100 zł. — 1/4 str. 50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

Komitet Redakcyjny: Aleksander Bogusławski, Henryk Le Brun, Wacław Gajewski, Władysław Korsak.

ROK XIV.

WARSZAWA, 23 PAŹDZIERNIKA 1932 r.

Nr. 43

TREŚĆ Nr. 43: Uwagi przed „Dniem Oszczędności” — A. B. Sprawy komunalne w reformie administracji w Prusiech — M. J. Rozporządzenie Prezydenta Rzpl. o egzekucji przeciw związkom komunalnym — A. H. Przewodniczący Rady Kom. Kasy O. — K. Pobór opłat administracyjnych przez samorządy — R. Andruskiewicz. Sprawy bieżące. Wiadomości zagraniczne. Ze Związku Powiatów Rz. P. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Komunikaty.

Uwagi przed „Dniem Oszczędności”

Wojna wykoleiła narody z normalnego rozwoju gospodarczego. Spowodowała między innymi objawami powojennego kryzysu — załamanie się waluty w wielu krajach. Spadek wartości pieniędzy spowodował zniszczenie gromadzonych latami oszczędności. Nastąpiło w szerokich warstwach poszczególnych narodów osłabienie zmysłu oszczędności, utrudniającego poważnie postęp gospodarczy.

Odczuły to boleśnie poszczególne narody i państwa. Rozpoczęły starania idące w kierunku pobudzenia zmysłu oszczędności wśród szerokich warstw, aby tym sposobem odbudować rodzime kapitały. Starania te uwidoczniły się nawet na zjazdach międzynarodowych. Stąd wyplłynął „Dzień Oszczędności”, ustanowiony przez Międzynarodowy Kongres Oszczędności, który odbył się w 1924 r. w Medjolanie. Kongres ten postanowił poświęcić dzień 31 października krzewieniu oszczędności. Polska poraz pierwszy obchodziła „Dzień Oszczędności” wspólnie z innymi narodami w 1926 r.

Od tego czasu corocznie w d. 31 października urządza się w tym „Dniu Oszczędności” propagandę oszczędności wśród starszych i dzieci. Zajmują się tem najczęściej instytucje oszczędnościowe (komunalne kasy oszczędności, gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, Kasy Stefczyka i inne spółdzielnie kredytowe).

Propaganda ta jest niewystarczająca. „Naogół działalność propagandowa naszych zakładów oszczędnościowych — jak pisze w „Oszczędności” B. Mrozowski — wyraża się w rozpowszechnianiu odpowiedniej literatury: ulotek, odez, broszur, powiastek i publikacji w prasie, tudzież plakatów i ilustracji, przedstawiających korzyści oszczędzania i przekonywujących o jego potrzebie. W dodatku rozmiary tej czysto formalnej propagandy są u nas

dość szczupłe. Prowadzi się ją bez wiary w jej skuteczność i może częściej z konwencjonalnej kurtuzji wobec zbyt wyraźnych zaleceń Związku, aniżeli z wewnętrznego przekonania. Dlatego też lwia część zakładów oszczędnościowych przeznaczają na propagandę więcej niż skromne środki, usprawiedliwiając to brakiem... natychmiastowych wyników propagandy, nieopłacających jej kosztów”.

Rozumowanie niesłuszne. Propaganda stale i z pałem prowadzona prędzej czy później da niewątpliwie rezultaty. Dała już poważne rezultaty zagranicą, gdzie zmysł oszczędzania i lokowania zaoszczędzonych sum w instytucjach oszczędnościowych w dużym stopniu został odzyskany. Świadczą o tem dane, przedstawione w „Małym roczniku statystycznym”, wydanym na r. 1932 przez Główny Urząd Statystyczny.

Jak rozwijały się oszczędności w poszczególnych państwach, przedstawia nam następująca tablica:

Wkłady w kasach oszczędności w latach:

	1927	1929	1930	1931
	w milionach złotych			
Anglja	16,940	17,439	18,094	18,371
Austrja	753	1,079	1,271	1,149
Belgja	886	1,395	1,953	2,265
Czechosłowacja	4,073	4,809	5,087	5,621
Francja	7,433	11,168	13,034	16,612
Niemcy	10,276	19,812	22,084	20,645
Polska	422	830	1,013	1,113
St. Zjed. Ameryki	37,136	39,150	42,716	46,469
Szwajcarja	2,620	2,928	3,473	4,004
Włochy	10,508	11,950	12,820	13,480

W-1749/78/184

Z zestawienia tego wynika, że Polska w dziedzinie oszczędzania i lokowania tych oszczędności znajduje się na szarym końcu. Stoimy poniżej Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Szwajcarii, które to państwa liczebnie daleko przewyższamy.

Czy istotnie nie możemy więcej zaoszczędzić? Przyznać wprawdzie trzeba, że warunki umożliwiające oszczędzanie ułożyły się dla nas niepomysłnie. Najoszczędniejsza warstwa, chłopci, nie może na swych rozdrobnionych gospodarstwach przy dzisiejszych cenach produktów rolnych związać końca z końcem. Utrudnia nam oszczędzanie i fiskalizm skarbowy. Zmysł oszczędności, który nie był w narodzie polskim zbyt rozpowszechniony, został poważnie podcięty przez spadek wartości waluty w dobie inflacji. Oszczędności tych, ulokowanych w postaci wkładów w instytucjach oszczędnościowych i bankowych, było przed wojną, jak oblicza G. U. S., około 5½ miljarða zł., a wogóle oszczędności posiadanych przez mieszkańców Polski było, jak obliczają, 11 — 12 miliardów zł. Przerachowanie pożyczek państwowych przyczyniło się również do zaniku zmysłu oszczędności. Zniszczony przez inflację wysiłek (nieraz ciężki) wielu lat, a często nawet całego życia, nie mógł zachęcić ich do dalszego oszczędzania. Był jednocześnie przykładem nie zachęcającym dla innych. Narody, w których wytworzył się nałóg oszczędności, łatwiej mogły otrząsnąć się ze smutnych doświadczeń okresu inflacyjnego. Przykładem tego nałogu jest Francja, Niemcy i Włochy. U nas jeszcze tego nałogu nie było, zwłaszcza w b. dzielnic rosyjskiej.

Wreszcie jeszcze jeden czynnik hamujący działał na rozwój oszczędności. Czynnikiem tym były ubezpieczenia społeczne. Są one nowością na niektórych i to największych obszarach Polski. Przywiązywano więc do nich przesadne nadzieje, że zabezpieczą ubezpieczonych w okresie choroby, nieszczęśliwego wypadku, w czasie bezrobocia a nawet na starość. Odpadł więc poważny impuls do oszczędzania dla zabezpieczenia się przed temi wypadkami. Dziś ubezpieczeni przekonali się, że ubezpieczenia społeczne nie są w możności ochronić ich przed niebezpieczeństwami życiowymi, ale okres najlepszy dla rozwoju zmysłu oszczędnościowego został stracony. Liczba pracujących robotników i ich zarobki zostały dziś poważnie zredukowane.

Przedstawiliśmy powody zaniku zmysłu oszczędności nie dlatego, aby zniechęcać propagatorów, ale, żeby uprzytomnić sobie przyczyny niepowodzenia naszej propagandy.

Mimo to wszystko pewne oszczędności, mniejsze niż mogłyby być przy sprzyjających warunkach psychicznych, wytworzyły się wśród obywateli. Wytwarzają się one i w ciężkich warunkach. Nie wszyscy nawet w okresie kryzysu zarabiają tak mało, żeby nie mogli nic odłożyć. Dalej jest sporo ludzi, posiadających pewne zasoby gotówkowe. Nie są to wprawdzie w ścisłym znaczeniu oszczędności, ale sumy otrzymane w postaci spadków, sprzedaży, likwidacji interesów i t. d. Ostatnio mówi się i pisze wiele o tych sumach pochowanych a nawet wywiezionych zagranicę. Oblicza się je na miljardy (jeden do dwóch). Pieniądze te nie procentują, nie przyczyniają się do rozwoju gospodarczego, a przynajmniej do złagodzenia obecnego kryzysu. Suma tych pieniędzy wzrasta przez wycofywanie się z kredytu prywatnego, często lichwiarskiego, a to z powodu coraz mniejszej gwarancji zwrotu ze strony dłużników. Rozporządzenia, idące w kierunku ochrony rolnictwa, to wycofywanie się pieniędzy z obiegu znacznie jeszcze zwiększą.

Dlatego dziś najważniejszym zadaniem propagandy oszczędnościowej winno być nie tylko budzenie zmysłu oszczędności u dorosłych i dzieci, ale ściągnięcie do kas oszczędności sum wycofanych z obiegu.

Ta myśl winna przyświecać nietylko propagandzie w „Dniu Oszczędności“, ale całej działalności komunalnych, gminnych i spółdzielczych kas oszczędności.

Może to być osiągnięte przede wszystkim przez zdobycie zaufania u obywateli, przez pewność terminowego zwrotu włożonych wkładów. Te warunki są niewątpliwie dziś ważniejsze, niż udzielanie nawet wysokiego procentu.

Ściągnięcie ukrytych pieniędzy do kas oszczędności pozwoliłoby nam wzmocnić rozwój gospodarczy i uratować od zagłady wiele warsztatów produkcji, zwłaszcza produkcji rolnej.

A. B.

Sprawy Komunalne w reformie administracji w Prusiech

Dokonaną rozporządzeniem komisarycznego rządu pruskiego z dnia 3 września b. r. reformę administracji poprzedził wielki, a jak się okazuje, niezupełnie zasłużony rozgłos. Szef rządu Rzeszy, von Papen, zapowiadając ją w jednej ze swych programowych mów politycznych, scharakteryzował ją jako jedno z największych posunięć obecnej doby i czynił aluzję do wielkiej reformy wewnętrznej, przeprowadzonej w początku XIX stulecia pod znakiem Steina i Hazdenberga. Tymczasem wydane rozporządzenie

zawiodło oczekiwania: dotyczy bowiem jednego tylko fragmentu, mianowicie organizacji administracji ogólnej (przy równoczesnym, ale ubocznym jedynie załatwieniu pewnych spraw samorządu terytorjalnego), w treści zaś swojej, mimo zupełnie wyraźnie zaznaczonych tendencji, ogranicza się w wielu punktach do zmian poławicznych.

Dla czytelnika polskiego najlepiej scharakteryzuje dokonaną reformę następujące porównanie: rozporządzenie pruskie jest pod względem zakresu swo-

jego bardzo podobne do polskiego rozporządzenia z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej; reforma pruska jest jednak bardziej fragmentaryczna niż nasza (jakkolwiek i nasza nie jest zupełnie kompletna), a wykazując w zasadzie te same tendencje, które cechuje dokonana u nas reforma, realizuje je znacznie mniej wyraźnie, mniej stanowczo, bardziej połowicznie.

Nie wdając się w tej chwili w szczegóły całej reformy pruskiej, ograniczę się do zaznaczenia przewodnich idei, któreimi są:

a) pewna koncentracja władzy w ręku landrata, przez uczynienie go generalnym zastępcą rządu w powiecie i wysunięcie go na stanowisko nadrzędne w stosunku do kierowników działów administracji specjalnej (co się nie pokrywa z t. zw. u nas zespoleniem);

b) koncentracja władzy w ręku prezesa rejencji przez daleko posunięte zespolenie;

c) określenie atrybucyj prezesa prowincji, jako stałego i generalnego przedstawiciela rządu w prowincji z wynikającą stąd nadrzędnością nad wszystkimi innymi władzami w prowincji, przyczem jednak prezes prowincji z reguły nie administruje, a tylko nadzoruje;

d) zniesienie lub ograniczenie do minimum kolegalności w administracji rządowej i przejście na system jednoosobowy;

e) dekoncentracja kompetencji.

Rozporządzenie nie załatwiło jednego z najważniejszych postulatów, jaki od szeregu lat przewijał się stale poprzez dyskusje nad reformą, mianowicie nie ustaliło jednej jedynej instancji pośredniej między powiatem i centralą. Pozostawiło i prezesa prowincji i prezesa rejencji, pierwszego czyniąc głównie nadzorczą, jako męża zaufania rządu, drugiego administratorem bezpośrednim.

Rozporządzenie polskie z r. 1928 nie było kompletne co do swego zakresu głównie z tego powodu, że pozostawiło poza nawiasem reformy organizację samorządu terytorjalnego. Uczyniono tak ze względów prawnych, sprawa reformy samorządu nie mieściła się bowiem w granicach pełnomocnictw Prezydenta Rzeczypospolitej, a zdaniem mojem także z innego, ważniejszego powodu, reforma samorządu nie była bowiem w owym czasie zagadnieniem dostatecznie dojrzałym. I pruskie rozporządzenie nie zreformowało samorządu terytorjalnego. Kierownik komisarz rządu pruskiego, dr. Bracht, w mowie swojej z 9 września b. r., wypowiedzianej przez radio, która stanowi jakgdyby urzędową motywację rozporządzenia z 3 września, uznał wprawdzie konieczność reformy samorządu, stwierdził jednak, że rząd nie posiada do niej dostatecznych pełnomocnictw. Wobec tego, oświadczył dr. Bracht, „reforma samorządu łącznie z reformą finansów komunalnych pozostaje nadal pilną kwestją otwartą bieżącej doby”. Śmiem przypuszczać, że nietyle brak pełnomocnictw jest tego przyczyną, ile trudność problemu i brak zdecydowanej koncepcji w sferach rządowych.

Rozporządzenie pruskie z 3 września zawiera jednak pewne normy, dotyczące samorządu terytorjalnego. Zmieniają one dotychczasowy stan rzeczy ułamkowo i to głównie pod kątem aktualnej potrzeby.

Nie posiadają więc cech zasadniczej reformy. Najważniejsze z nich sprowadzają się do następujących kwestyj:

I. Zastępstwo landrata. Jeśli landrat ma wśród personelu rządowego swego stałego pomocnika (porównując ze stosunkami polskimi powiedzielibyśmy — zastępcę starosty) — ten go zastępuje we wszystkich sprawach t. j. rządowych i samorządowych w wypadkach krótkotrwałych przeszkód w urzędowaniu. Jeżeli takiego pomocnika nie ma — w takim razie zastępuje go w podobnych wypadkach w zakresie administracji rządowej urzędnik kancelaryjny rządowy (Bürobeamte), w sprawach samorządowych — urzędnik powiatowy z związku komunalnego, wyznaczony przez wydział powiatowy. Jeżeli przeszkoda w urzędowaniu trwa dłużej („in Fällen längerer Behinderung“) — zastępuje landrata deputowany powiatowy. Jednak prezes rejencji może wyznaczyć specjalnego zastępcę.

Pozatem — poza wypadkami przeszkód w urzędowaniu — landrat może wyznaczyć swoim stałym zastępcą (pomocnikiem) w sprawach komunalnych swojego stałego zastępcę rządowego, o ile taki jest w urzędzie, a za zgodą wydziału powiatowego może on także wyznaczyć swymi stałymi zastępcami pozostałych urzędników komunalnych.

II. Nadzór nad miastami niewydzielonymi. Landrat, jako przewodniczący wydziału powiatowego, sprawuje nadzór państwowy nad miastami liczącymi niewięcej niż 10.000 mieszkańców. Ministerjum może tę granicę podnieść w poszczególnych rejencjach.

III. Powiatowa administracja sanitarna. Minister dobrobytu społecznego (Minister für Volkswohlfahrt) może poruczać komunalnym lekarzom powiatowym funkcje rządowych lekarzy powiatowych.

IV. Nadzór nad szkolnictwem ludowym. Landrat jest państwową władzą nadzorczą nad związkami szkolnymi (Schulverbände, Schulsozietäten) w zakresie ich obowiązków utrzymania publicznych szkół ludowych. Natomiast nadzór nad samymi szkołami sprawuje radca szkolny (Schulrat).

V. Rządowi komisarze podatkowi. Minister finansów może ustanawiać specjalnych komisarzy podatkowych przy tych gminach, które przetrzymują zebrane przez siebie wpływy z podatków państwowych.

VI. Burmistrzowie niezawodowi w małych gminach miejskich. Na podstawie statutu miejsowego, wymagającego zatwierdzenia władzy uchwałowej, mogą gminy miejskie, liczące do 3 tys. mieszkańców, ustanawiać niezawodowych i niepłatnych burmistrzów. Za zgodą władzy nadzorczej można jednak takim burmistrzom przyznawać obok zwrotu wydatków także odpowiednie odszkodowanie za ich trudy urzędowe.

VII. Egzekucja przerw w związku komunalnym. Egzekucja z tytułu należności pieniężnych może być zarządzona przeciwko związkowi komunalnemu jedynie na podstawie zezwolenia władzy uchwałowej. Na

wniosek wierzyciela władza uchwałowa oznacza poszczególne objekty majątkowe, mające w drodze egzekucji służyć na zaspokojenie pretensji pieniężnej i określa termin, do jakiego egzekucja jest dopuszczalna. Nie można dozwolić egzekucji na poszczególnych obiektach majątku komunalnego, jeżeli przez to naraziłoby się na niebezpieczeństwo normalny tok administracji albo zaopatrzenie ludności. Przepisy wspomniane nie mają zastosowania w tych wypadkach, w których wierzyciel dochodzi służącego mu przeciw związkowi komunalnemu prawa rzeczowego.

Postępowanie upadłościowe przeciw związkom komunalnym jest niedopuszczalne.

W razie zbiegu tytułów egzekucyjnych władza uchwałowa może na wniosek władzy nadzorczej zarządzić postępowanie rozdzielcze (Verteilungsverfahren), którego celem jest równomierne zaspokojenie pretensyj. Zaspokojenie wierzycieli poprzedza w tym wypadku publiczne wezwanie ich do zgłaszania się, które ma ten skutek, że nie uwzględnia się pretensyj, niezgłoszonych w terminie. Bliższe szczegóły postępowania rozdzielczego ma uregulować rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych.

Jeżeli związek komunalny nie wypełnia zapadłego zobowiązania uznanego przez siebie lub stwierdzonego sądownie, władza uchwałowa, jeżeli uzna omieszkanie gminy za szczególnie szkodliwe dla prawidłowej administracji albo dla kredytu publicznego, może na wniosek władzy nadzorczej albo na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu władzy nadzorczej

a) zniżyć wydatki związku komunalnego, przewidziane budżetem, skreślając lub obniżając poszczególne pozycje,

b) podnieść dochody, przewidziane budżetem przez podwyższenie podatków, opłat i dopłat oraz taryf, stosowanych w przedsiębiorstwach komunalnych.

Jeżeli władza uchwałowa uznaje, że zaspokojenie pretensji przez spieniężenie w drodze egzekucji poszczególnego obiektu majątkowego jest niedopuszczalne ze względu na interes publiczny, w takim razie może ustanowić przymusowy zarząd tego obiektu przez wyznaczoną przez siebie osobę, jeżeli uważa taki zarząd za wskazany ze względu na zaspokojenie pretensji wierzyciela a niegroźny ze względu na normalny bieg administracji lub zaopatrzenie ludności.

M. J.

Rozporządzenie Prezydenta R. P. o egzekucji przeciw związkom komunalnym

Wskutek znacznego zadłużenia związków komunalnych, które w dobie obecnego kryzysu gospodarczego stało się niezmiernie uciążliwe, oraz wobec braku w województwach centralnych i wschodnich ustawowej ochrony związków komunalnych przed zajęciem ich dochodów z powodu pretensyj osób trzecich, a niejednolitego i do obecnych warunków niedostosowanego unormowania tej ochrony w pozostałych województwach — powstała paląca kwestja wydania takich norm dla województw centralnych i wschodnich oraz jednolitego ich ujęcia dla całego Państwa.

Sprawa ta tembardziej była paląca, że w województwach centralnych i wschodnich prowadzona w dowolny sposób egzekucja na majątku i dochodach związków komunalnych groziła dezorganizacją pracy tych związków, wobec czego narzucała się konieczność ograniczenia egzekucji do granic dopuszczalnych ze względu na interes publiczny, przy jaknajszerszem jednakże uwzględnieniu interesów wierzyciela; ten ostatni moment nakazywał również zmianę dotyczących przepisów w województwach zachodnich i południowych, gdzie obowiązujące dotąd ograniczenia egzekucji przeciwko związkom komunalnym (§ 45 tytułu 24 części I powszechnej ordynacji sądowej z dn. 6 lipca 1793 r. oraz §§ 33 i 153 tytułu 35 załącznika do tejże ordynacji w województwach zachodnich i § 15 ordynacji egzekucyjnej z dn. 27 maja 1896 r. Dz. U. p. Nr. 79 w województwach południowych) nie zabezpieczały dostatecznie interesów wierzyciela.

Potrzebie powyższej ma uczynić zadość rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno - prawnych, przypadających od związków komunalnych, którego projekt uchwalony został przez Radę Ministrów dnia 17 października r. b. 1).

Rozporządzenie powyższe składa się z 3 części: pierwsza traktuje o dochodzeniu roszczeń pieniężnych, druga — o egzekucji należności pieniężnych, trzecia zawiera postanowienia końcowe.

Roszczeń pieniężnych o charakterze prywatno - prawnym, przypadających od związku komunalnego, można — według rozporządzenia — dochodzić bądź w drodze sądowej, bądź też w drodze administracyjnej przez wniesienie do władzy nadzorczej związku komunalnego podania o uznanie należności za niesporną.

1) Ograniczenie egzekucji przeciwko związkowi komunalnym, prowadzonej w trybie administracyjnym, a więc egzekucji należności o charakterze publiczno - prawnym, znalazło już niedawno swój wyraz w przepisach § 48 rozp. Rady Min. z dn. 25.VI. r. b. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580). Wymieniony paragraf brzmi: „Egzekucja należności pieniężnych, przypadających od związków samorządu terytorjalnego, podlega ograniczeniom, wpływającym z obowiązujących w tym względzie przepisów prawnych. Na obszarze, na którym nie ma odpowiednich przepisów specjalnych, egzekucja z majątku i dochodów związku komunalnego odbywa się po każdorazowym porozumieniu z władzą nadzorczą danego związku komunalnego“.

Władza nadzorcza, do której wniesiono określenie wyżej podanie, nie może bez zgody zarządu związku komunalnego uznać danej należności za niesporną.

Orzeczenie władzy nadzorczej o uznaniu należności za niesporną ma znaczenie tytułu wykonawczego, stanowiącego podstawę do egzekucji sądowej.

W razie braku zgody ze strony związku komunalnego na uznanie danej należności za niesporną władza nadzorcza udziela odpowiedzi odmownej.

Wniesienie podania w trybie administracyjnym przerywa przedawnienie narówni z powództwem sądowym.

Władza nadzorcza, do której wniesiono podanie o uznanie należności za niesporną, winna udzielić odpowiedzi w przeciągu dni 30. Nieudzielenie w ciągu tego czasu odpowiedzi poczytywane będzie za udzielenie odpowiedzi odmownej. W razie otrzymania od władzy nadzorczej odpowiedzi odmownej lub w razie bezskutecznego upływu terminu 30-dniowego wierzyciel może sprawę skierować na drogę sądową.

W sprawach o należności pieniężne przeciwko związkom komunalnym nie jest dopuszczalne w sądownym postępowaniu cywilnym ani zabezpieczenie powództwa (tymczasowe zarządzenie), ani tymczasowe wykonanie wyroku (egzekucja dla zabezpieczenia), ani też wykonanie wyroku przed upływem terminu kasacyjnego (rewizyjnego), a gdy skargę kasacyjną (rewizyjną) założono — przed jej rozstrzygnięciem.

Egzekucja prywatno-prawnych należności pieniężnych, przypadających od związku komunalnego, jest dopuszczalna jedynie z tych części majątku lub dochodów z związku komunalnego, które według orzeczenia władzy nadzorczej mogą, być użyte na zaspokojenie wierzycieli bez istotnego uszczerbku dla wykonania przez związek komunalny zadań publicznych.

Orzeczenie o dopuszczalności egzekucji wydaje władza nadzorcza na żądanie sądu (komornika sądowego), do którego podano wniosek o egzekucję, albo na żądanie związku komunalnego lub też jednego z wierzycieli, który dla należności pieniężnych uzyskał już prawomocny tytuł egzekucyjny. Orzeczenie to winno być wydane przez władzę nadzorczą w ciągu 60 dni od dnia następnego po otrzymaniu żądania. Jeżeli władza nadzorcza nie wyda orzeczenia w tym terminie, wówczas egzekucja nie ulega powyższemu ograniczeniu.

Związki komunalne mogą za zgodą władz nadzorczych przeznaczać pewne rodzaje dochodów w całości lub w części na pokrycie zobowiązań pieniężnych.

Jeżeli należności pieniężne, przypadające od związku komunalnego, nie mogą być wyegzekwowane z powodu braku lub niedostateczności części dochodów i majątku związku komunalnego, do których egzekucja zostanie dopuszczona, wówczas władza nadzorcza z urzędu lub na wniosek wierzyciela zarządza wstawienie do najbliższego budżetu związku komunalnego odpowiedniej kwoty w wysokości co najmniej 10% sumy rocznych dochodów

z w y c z a j n y c h, osiągniętych przez związek komunalny w roku budżetowym, poprzedzającym rok, w którym wszczęto egzekucję; gdy kwota należności egzekwowanych jest mniejsza od tych 10%, należy wstawić do budżetu całą kwotę należności. W zarządzeniu tem należy wskazać termin wypłacenia wierzycielom wstawionej kwoty i jednocześnie zastrzec zastosowanie odpowiednich środków przymusowych na wypadek niezachowania wskazanego terminu. Zarządzeniem tem może być objęta jedynie ta należność, którą rozpoczęto egzekwować nie później, niż 30 dni przed terminem, ustalonym dla uchwalenia i przedłożenia władzy nadzorczej do zatwierdzenia preliminarza budżetowego. W stosunku do zaległości, którą rozpoczęto egzekwować w terminie późniejszym, władza nadzorcza władna jest wstawić ją w całości lub w części do budżetu dodatkowego, o ile przy wykonywaniu już budżetu zatwierdzonego okaże się, że należność ta znajdzie pokrycie w dochodach związku komunalnego.

Kwota, wstawiona do budżetu na spłatę należności pieniężnej, nie może być użyta na pokrycie innych wydatków, w szczególności zaś wydatków, przewidzianych w budżecie w myśl art. 33 ustęp 2 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu noweli z dnia 17.III.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25. poz. 223).

Zarządzenie o wstawieniu do budżetu odpowiedniej kwoty na spłatę należności pieniężnej należy ponawiać w następnych latach aż do czasu całkowitego jej spłacenia.

W razie zbiegu należności — władza nadzorcza wstawiona do budżetu sumę rozkłada proporcjonalnie na zaspokojenie wszystkich należności wraz z należnościami ubocznymi, z wyjątkiem jednakże egzekwowanych należności pracowników związków komunalnych z tytułu odprawy, które w granicach tej sumy ulegają całkowitemu zaspokojeniu. W razie zbiegu należności egzekwowanych z poprzedniego roku budżetowego z należnościami egzekwowanymi w roku bieżącym — należności z każdego roku tworzą jedną grupę, przyczem grupa należności z roku poprzedniego ma pierwszeństwo zaspokojenia przed grupą należności z roku bieżącego.

Ograniczeniom z omawianego rozporządzenia nie podlega egzekucja następujących należności: a) należności Skarbu Państwa oraz instytucyj prawa publicznego, b) należności, zabezpieczonych umownym prawem zastawu lub hipoteką, c) należności z tytułu pożyczek, udzielonych związkom komunalnym przez banki państwowe, komunalne i akcyjne, d) należności zreszeń związków komunalnych.

Wszelkie należności Skarbu Państwa, zabezpieczone czy to z ustawy, czy też w drodze umowy, na dochodach związku komunalnego z dodatków komunalnych do podatków państwowych i z udziałów w podatkach państwowych, mają pierwszeństwo do zaspokojenia z tych dochodów przed wszystkimi innymi wierzytelnościami bez względu na okres powstania należności. Nie narusza to jednak postanowień art. 8 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 30.V.1924 r. o połączeniu (fuzji) państwowych instytucyj kredytowych w Bank Gosp. Kraj. w brzmieniu rozp. Prez. R. P. z 3.XII.1930 r. (Dz. U. Nr. 86, poz. 666).

Ministrowi Skarbu przysługuje prawo chwilowego ustąpienia pierwszeństwa bądź to do całości, bądź też do części powyższych dochodów na rzecz instytucji, których należności nie podlegają ograniczeniom z niniejszego rozporządzenia.

Władzami nadzorcami, powołanymi do działania w myśl omawianego rozporządzenia, są władze, wskazane w art. 36 i 37 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, z tem, że wydział powiatowy orzeczenia o dopuszczalności egzekucji wydaje w porozumieniu z prezesem właściwej izby skarbowej lub też w porozumieniu z naczelnikiem właściwego urzędu skarbowego, działającego na podstawie zlecenia, otrzymanego od prezesa izby skarbowej.

Od orzeczenia władzy nadzorczej w sprawie dopuszczalności egzekucji na majątku lub dochodach związku komunalnego przysługuje związkowi komunalnemu oraz wierzycielowi odwołanie według zasad, określonych w art. 38 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom.

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą dla całego obszaru Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego. Jednocześnie w zakresie, uregulowanym tem rozporządzeniem, utracą moc obowiązującą przepisy austriackiej

ordynacji egzekucyjnej i pruskiej ordynacji sądowej, wymienione na początku.

Postanowienia rozporządzenia, dotyczące egzekucji należności pieniężnych, przypadających od związków komunalnych, mieć będą zastosowanie także do wypadków, w których przed wejściem w życie rozporządzenia zostanie wdrożona egzekucja przeciw związkowi komunalnemu dla zaspokojenia należności pieniężnych, a należność nie zostanie całkowicie wyegzekwowana. W tych wypadkach, o ile egzekucja będzie wdrożona bez zezwolenia władzy nadzorczej (bez uzgodnienia co do sposobu egzekucji z władzą nadzorczą) — egzekucja ta ulegnie wstrzymaniu aż do czasu uzyskania orzeczenia co do dopuszczalności egzekucji lub bezskutecznego upływu 60 - dniowego terminu, w którym orzeczenie takie powinno być wydane.

Przewidywać należy, że omówione rozporządzenie, ograniczając egzekucję na majątku związków komunalnych, zarazem jednakże chroniąc interes wierzyciela — aczkolwiek przewidziane są w niem duże wyjątki — przyczyni się do stworzenia podstawy dla planowej likwidacji nadmiernego zadłużenia związków komunalnych, ułatwi bowiem umowne rozłożenie w czasie spłat zobowiązań tych związków.

A. H.

Przewodniczący Rady Komunalnej Kasy Oszczędności

Pod powyższym tytułem został zamieszczony w Nr. 41 „Samorządu“ artykuł podpisany pseudonimem „Stary“.

Autor artykułu porusza aktualną sprawę przewodniczenia w radzie komunalnej kasy oszczędności, oraz organizacji komisji rewizyjnej. Przyznając wiele słuszności wysuniętej przez Szanownego Autora, a znanej i konkretyzowanej przez pewne osoby już dawniej koncepcji zniesienia komisji rewizyjnej związku poręczającego i powierzenie radzie kasy, m. in., sprawowanie funkcji kontrolnych nad gospodarką K. K. O., pragnę jedynie zwrócić uwagę na pewną nieścisłość, zawartą w omawianym artykule, którą Autor jego wziął za podstawę do wytoczenia zarzutów przeciwko moim wywodom, zamieszczonym w Nr. 40 „Samorządu“, i Nr. 19 „Oszczędności“ w kwestji wyznaczania z urzędu na stanowisko przewodniczącego komisji rewizyjnej — przewodniczącego organu wykonawczego związku poręczającego.

Autor artykułu, zarzucając mi brak konsekwencji (zarzut ten dotyczy zatem i Związku Miejskich i Pow. Kas Oszczędności w Warszawie), zapytuje, co ma robić komisja rewizyjna powołana przez związek poręczający do kontroli kasy, i czy jest ona wogóle potrzebna, skoro nie posiada żadnych kompetencji.

Dalej przytacza Szanowny Autor „art. 8“, według którego rada kasa składa związkowi poręczającemu swe sprawozdanie co roku „do wiadomości“ i w konsekwencji dochodzi p. „Stary“ do wniosku, że w tej sytuacji dla komisji rewizyjnej nie pozostaje inna droga, jak tylko ewent. poskarżenie się przed radą kasy lub władzą nadzorczą.

Najpierw pytanie: jaki „art. 8“ postanawia, że rada kasy składa związkowi poręczającemu sprawozdanie co roku tylko „do wiadomości“? Zapewne Szanowny Autor miał na myśli rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności i zawarty tam art. 6. Lecz w artykule tym niema wyrazów „do wiadomości“, jak również nie przytaczałem tychże wyrazów w swoich wyżej wspomnianych wywodach, zamieszczonych na ten temat w „Samorządzie“ i „Oszczędności“. Wogóle sprawy kompetencji komisji rewizyjnej, powoływanej przez związek poręczający do kontroli nad gospodarką kasy, jak również sposobu składania sprawozdań przez radę kasy absolutnie nie poruszałem. Nic też dziwnego, iż wynika wskutek tego w artykule p. „Starego“ „niekonsekwencja“.

Teraz parę słów o konieczności zamieszczenia w ewentualnej noweli postanowienia, określającego w myśl życzeń Autora oraz Związku Związków Komunalnych kas oszczędności, że przewodniczącym rady kasy powinien być z urzędu przewodniczący organu wykonawczego związku poręczającego.

Twierdząc w dalszym ciągu, iż wyznaczanie z urzędu na przewodniczącego rady kasy osobę przewodniczącą organu wykonawczego związku poręczającego nie jest wskazane.

Czynności rady kasy nie mogą się opierać jedynie na sprawowaniu funkcji kontrolnych i sprawach ogólnych, wymagających tylko „znajomości przepisów prawa i orjentowania się w potrzebach ogólnych oraz zdolności rozumienia interesu publicznego“. Rada nadaje, względnie nadawać powinna, ogólny kierunek całej gospodarce kasy; ona wytyczać powinna

linję, po której ma być prowadzona działalność w zakresie gromadzenia oszczędności oraz, szczególnie obecnie skomplikowana, polityka kredytowa komunalnej kasy oszczędności. Mamy tu na myśli przede wszystkim większe kasy. Do tego, obok znajomości przepisów prawa, potrzeba również, zwłaszcza w większych kasach, wyrobionego zmysłu gospodarczego, posiadanie ekonomicznego nastawienia myśli oraz przynajmniej dobrej znajomości prowadzenia interesów finansowych w tego rodzaju instytucjach.

Trudno wymagać, aby każdy starosta powiatowy, w zasadzie kierownik państwowej administracji ogólnej, posiadał dostateczne kwalifikacje i znajomość rzeczy w tej dziedzinie. Oczywiście, jak wszędzie, są i pod tym względem wyjątki, ale tylko wyjątki. Nie możemy przecież popierać zasady, że starosta jest uzdolniony do sprawowania wszelkich funkcji, jakie się tylko nadarzą w powiecie. Poza to, jeżeli nawet wyjdziemy z założenia, że posiada on wszelkie kwalifikacje fachowe, jakie powinny być wymagane od przewodniczących rad komunalnych kas oszczędności, w szczególności w większych kasach, to i tak zajęty nawałem pracy w rozlicznych dziedzinach, przypadających pod kompetencję reprezentanta Rządu na terenie powiatu, starosta, jeżeli pragnie się naprawdę zająć kasą, musi zaniedbać inne nałożone na niego obowiązki, może z dotkliwą szkodą dla interesu publicznego, albo zajmuje się kasą dorywczo i wówczas nie jest w stanie zorientować się w bieżących interesach kasy, ponosząc jednak odpowiedzialność za wszelkie ewent. skutki tego stanu rzeczy. O tem Szanowny Autor, podpisujący się pseudonimem „Stary“, jako były starosta zapewne najlepiej wie i zdaje sobie z tego sprawę.

Inna rola starosty byłaby, jako przewodniczącego komisji rewizyjnej, do której mógłby on powoływać wykwalifikowanych rzeczoznawców przy badaniu gospodarki kasy.

Weźmy następnie pod uwagę komunalne kasy oszczędności w większych ośrodkach miejskich. Przecież trudno byłoby ustawowo obarczać prezydenta m. st. Warszawy funkcją prezesa rady K. K. O. m. Warszawy. Nie byłby on absolutnie w stanie podolać należycie temu obowiązkowi.

Należy wziąć również pod uwagę, iż posiadamy szereg miejskich i powiatowych kas, które rozrosły się do rozmiarów większych instytucji finansowych, uprawiających obok swojej podstawowej działalności — zbierania wkładów oszczędnościowych, również szereg operacji bankowych, ustawą przewidzianych, prowadząc przytem szerszą politykę kredytową.

W tym stanie rzeczy narzucanie zgóry funkcji przewodniczących rad k. k. o. przewodniczącym organów wykonawczych związków poręczających nie wydaje mi się wskazane i pożądane.

Jeżeli chodzi o „wpływanie“ przewodniczących organów wykonawczych związków poręczających na

organa kasy, to skoro wpływy takie są w zgodzie z literą prawa i interesami kasy, wówczas nie powinniśmy mieć żadnych zastrzeżeń; gdyby jednak wpływy te przynieść miały odmienny skutek, to wówczas członkowie organów i kierownicy kasy, mając z jednej strony w odpowiednich ewentualnych przepisach prawnych dostateczną pewność, że za byle co nie będą mogli być usuwani ze stanowisk, z drugiej zaś strony w obawie przed przewidywanymi sankcjami karnymi — zapewne potrafią się oprzeć tego rodzaju wpływom, a „tupet“ i „energja“ panów przewodniczących będą szukały sobie ujścia w innej dziedzinie.

W szczególności również ze względu na wspomniane projektowane obostrzone postanowienia karne nie byłoby pożądane obsadzenie stanowisk prezesów rad k. k. o. z urzędu przewodniczącymi organów wykonawczych związków poręczających. Pewne, brzemienne w skutki niedopatrzania, a spowodowane brakiem dostatecznej ilości czasu na zorientowanie się w całokształcie działalności rady kasy, może stać w konflikcie ze wspomnianymi postanowieniami karnymi, i wówczas skądinąd dobry i sprężysty kierownik powiatowej administracji ogólnej byłby pociągnięty do odpowiedzialności karnej, usunięty z zajmowanego stanowiska ze szkodą dla ogólnego interesu publicznego, i w dodatku narażony na pokrycie solidarnie ewent. strat kasy.

Starosta powiatowy będzie w daleko wygodniejszej pozycji, stojąc z zewnątrz organów kasy, jako arbiter, aniżeli „urzędowo“ zmuszony do sprawowania funkcji prezesa rady komunalnej kasy oszczędności, składającego sprawozdanie z działalności kasy samemu sobie, boć przecież jest on zarazem przewodniczącym organu stanowiącego związek poręczającego. Jest to w zasadzie pozycja wygodniejsza również dla prezydentów i burmistrzów miast.

Już zgoła lepiej będzie, gdy, stojąc na stanowisku Szanownego Autora co do powierzania radzie komunalnej kasy oszczędności funkcji kontrolnych — pozostawimy wybór przewodniczącego rady kasy członkom tej rady, nie wyznaczając wymienionym, przewodniczącym organów wykonawczych związków poręczających żadnych funkcji z urzędu w odniesieniu do k. k. o.

Zasada ta daje możliwość wyboru tych ostatnich na omawiane stanowiska prezesów rad k. k. o., co w kasach małych, przy odpowiednich uzdolnieniach przewodniczących organów wykonawczych związków poręczających naogół nie będzie budziło zastrzeżeń.

Jeżeli natomiast którykolwiek z przewodniczących organów wykonawczych związków poręczających, o dużym „tupecie“ i „energji“ podejmie się tej funkcji i nie wywiąże się z nałożonych nań obowiązków, wówczas świadomie i dobrowolnie poniesie konsekwencje, jakie wypływać będą z odpowiednich postanowień karnych i prawa cywilnego, ale nie będzie „wisiał“ z „urzędu“.

K.

Pobór opłat administracyjnych przez samorządy

Sprawa opłat administracyjnych staje się obecnie aktualną z powodu wejścia w życie z dniem 18 maja b. r. ustawy z dnia 18 marca b. r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 340). Ustawą tą Państwo podwyższyło opłaty od podań, od świadectw urzędowych i t. p. spraw. Nasuwa się przeto pytanie, czy nie należałoby również w samorządach, pobierających opłaty administracyjne na podstawie art. 27 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747), zmienić odpowiednio statutów opłat od podań, świadectw urzędowych oraz za komisyjne dochodzenia i rzeczoznawstwo, podwyższając analogicznie do opłat państwowych poszczególne stawki, a w samorządach, nie pobierających takich opłat, czyby ich nie należałoby wprowadzić.

Poruszam tę sprawę na łamach „Samorządu“, przypuszczając, że na moje wywody zechce może odpowiedzieć ktoś bardziej doświadczony z pośród teoretyków i praktyków samorządowych.

Na podstawie mej praktyki samorządowej twierdę, że samorządy wprost nie powinny układać żadnego budżetu bez wprowadzenia opłat administracyjnych. Dochodu wielkiego one nie przynoszą i dlatego, zdaniem mojem, nie posiadają charakteru fiskalnego, natomiast ogromnie ułatwiają pracę, albowiem są pewnego rodzaju hamulcem przed zasypywaniem biur samorządowych nieuzasadnionymi najczęściej odwołaniami i sprzeciwami płatników danin samorządowych. Jeżeli się jeszcze uwzględni przysłowiowe nasze piniactwo, co szczególnie daje się zauważyć u naszego chłopca, zwłaszcza gdy takie odwoływanie się nic nie kosztuje, to nawet samorządowiec, który zasadniczo uważa, że petenta winno się traktować po obywatelsku i bezpłatnie załatwiać jego rekursy i zażalenia — mojem zdaniem, opowie się za wprowadzeniem opłat administracyjnych.

Dla porównania przytoczę przykład dwu podgórskich powiatowych związków samorządowych województwa krakowskiego: limanowskiego, posiadającego opłaty administracyjne, i żywieckiego, takich opłat nie posiadającego. W pierwszym — w roku 1932 do końca września — wpłynęło rekursów po-

datkowych 70 do 80, oraz 10 do 12 odwołań w sprawach budowlanych, w drugim natomiast wpłynęło rekursów podatkowych zgorą 1.500 oraz odwołań budowlanych 84; przyczem muszę podkreślić, że opłaty drogowe, od wymiaru których wnoszą zazwyczaj najwięcej odwołań, pobierane są od gruntów w powiecie limanowskim w wysokości 120%, a w żywieckim tylko 75%.

Mimo, że opłaty administracyjne zasadniczo nie posiadają charakteru fiskalnego, to jednak, bacząc na dzisiejsze ciężkie czasy, kiedy to wiele samorządów nie może zbilansować budżetów, nawet niewielki dochód z omawianych opłat nie jest do pogardzenia.

Zapytałem na wstępie, czy samorządy, posiadające uchwalone statuty opłat administracyjnych, winny je zmienić w związku z podwyższeniem przez Państwo opłat od podań i świadectw urzędowych. Sądzę, że bezwarunkowo tak, ponieważ nie widzę powodów, dla których samorząd miałby analogiczne czynności załatwiać za mniejszą opłatą tem więcej, że obecnie Państwo coraz liczniejsze czynności własne przekazuje samorządom, nie dając zato żadnych ekwiwalentów dochodowych.

Statut opłat administracyjnych — poza wysokością opłaty od podań i świadectw urzędowych — winien zawierać i określać wysokość opłaty za komisyjne dochodzenia i rzeczoznawstwo.

Sprawę tę poruszam, choć nie należy ona do tematu, ponieważ reguluje ona kwestje nieraz drażliwe, jak: należności za komisje budowlane, pomiarowe i za inne czynności przedsiębrane na żądanie i w interesie strony prywatnej, oraz uniemożliwia w tym względzie różnego rodzaju niedociągnięcia, względnie dowolne interpretacje, a mające zasadnicze znaczenie dla dobrej opinji samorządów.

Pragnę jednocześnie przypomnieć, że uchwalenie statutu opłat administracyjnych na podstawie art. 27 ustęp 2-gi ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych nie wymaga zatwierdzenia władz nadzorczych.

Ujednostajnienie opłat administracyjnych we wszystkich związkach samorządowych przez wydanie wzorowego statutu byłoby nadzwyczaj pożądane.

R. Andruszkiewicz.

Sprawy bieżące

NOWELA DO ROZP. PREZ. R. P. O IZBACH ROLNICZYCH.

Wśród projektów rozporządzeń Prezydenta R. P., uchwalonych dnia 17 b. m. przez Radę Ministrów, znajduje się projekt noweli do rozporządzenia Prezydenta R. P. z r. 1928 o izbach rolniczych.

Nowela powyższa interesuje bezpośrednio powiatowe związki komunalne m. in. z tego powodu, że odbiera ona powiatowym związkom komunalnym i przekazuje izbom rolniczym 50% dodatków do państwowego podatku gruntowego, pobieranego dotąd

przez samorząd powiatowy (w województwach centralnych, wschodnich i zachodnich) w zastępstwie nieistniejącego jeszcze samorządu wojewódzkiego.

Ubytek, jaki to spowoduje w dochodach powiatowych związków komunalnych, przedstawia się cyfrowo w sposób następujący:

Podatek gruntowy w budżecie Państwa na rok bieżący przewidziany jest w sumie 60 milionów złotych. Dla samorządu wojewódzkiego przewiduje art. 22 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych 10% od połowy wymiaru podatku pań-

stwowego, wyniesie to więc 3 miliony złotych, a przy zastosowaniu postanowień ustępu 2 art. 14 ustawy z dn. 15.VI.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 505) — około 4,5 miliona złotych. 50% z tej sumy stanowi 2,25 miliona złotych i teoretycznie w tej sumie wyrazi się strata samorządu terytorjalnego na rzecz izb rolniczych; faktycznie — wobec spadku wpływów podatkowych — suma ta realnie wyniesie około 1,5 miliona złotych rocznie, a ponieważ w tem mieści się jeszcze około 300 tysięcy złotych, pobieranych w województwach południowych przez T. W. S. w likwidacji, przeto strata powiatowych związków komunalnych w województwach centralnych, wschodnich i zachodnich wyniesie w przybliżeniu około 1,2 miliona złotych. Z tą stratą powinny się liczyć powiatowe związki komunalne przy układaniu budżetów na r. 1933/34 (nowela — jeśli chodzi o te dodatki — wejdzie w życie 1.IV.1933) i odpowiednio do straty obniżyć swoje wydatki w dziale „pocierania rolnictwa“ (oczywiście przez skreślenie wydatków, ponoszonych w związku z wykonywaniem zadań t. zw. „dobrowolnych“).

POSTĘPOWANIE PRZY ŚCIGAANIU NALEŻNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH WIERZYCIELI PRZEZ URZĘDY SKARBOWE.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesłało do wszystkich pp. wojewodów okólniki Ministerstwa Skarbu, wydane do wszystkich Izb i Urzędów Skarbowych w sprawie postępowania 1) przy ściąganiu należności poszczególnych wierzycieli i 2) przy ustaleniu nieściągalnych należności podlegających egzekucji, z poleceniem podania tych okólników do wiadomości wszystkim władzom i urzędom państwowym i samorządowym oraz instytucjom, posiadającym prawo ściągania swych należności w trybie egzekucji administracyjnej. Ostatni z tych okólników został zamieszczony w Nr. 40 „Samorządu“, okólnik zaś w sprawie postępowania przy ściąganiu należności poszczególnych wierzycieli — brzmi, jak następuje:

„W związku z Instrukcją Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Poczty i Telegrafów — z dnia 23 lipca 1932 r. o stosowaniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), wydanej na podstawie § 127 tego rozporządzenia i ogłoszonej w Monitorze Polskim Nr. 169, poz. 200 Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

Wierzyciel, zwracając się do Urzędu Skarbowego o ściąganie nieuiszczonej przez zobowiązanego należności, obowiązany jest przesłać urzędowi:

- 1) wniosek egzekucyjny;
- 2) projekt upomnienia mającego się wysłać zobowiązanemu;
- 3) projekt zarządzenia egzekucyjnego w dwóch egzemplarzach, oraz
- 4) tytuł wykonawczy z jednym odpisem.

Wniosek egzekucyjny, projekt upomnienia oraz projekt zarządzenia egzekucyjnego w dwóch egzemplarzach objęte są jednym wzorem, oznaczonym jako wzór Nr. 1 do § 1 tej Instrukcji.

Wierzyciel wypełnia:

1) „wniosek egzekucyjny“ umieszczony na pierwszej stronie wzoru Nr. 1 u góry, który przesyła Urzędowi Skarbowemu, oraz „wniosek egzekucyjny“ umieszczony na stronie trzeciej wzoru, oznaczony jako „przebitka dla wierzyciela“, który po wypełnieniu odcina i przechowuje w swoich aktach;

2) projekt upomnienia w jednym egzemplarzu znajdujący się na stronie trzeciej wzoru, lecz tylko te rubryki, które są obwiedzione grubą linią, za wyjątkiem rubryki oznaczonej skrótem „Ref“, która przeznaczona jest dla użytku Urzędu Skarbowego celem uwidocznienia w niej przydziału;

3) projekt zarządzenia egzekucyjnego w dwóch egzemplarzach (oba egzemplarze znajdują się we wzorze) przez kalkę. Zamieszczona w „Uwadze“ obok zarządzenia egzekucyjnego na pierwszej stronie wzoru wskazówka „pisać w trzech egzemplarzach przez kalkę“ polega na omyłce drukarskiej, winno być bowiem „w dwóch egzemplarzach“ i odnosi się tylko do „zarządzenia egzekucyjnego“ a nie do całego wzoru. Wierzyciel zatem wypełnia odpowiednie rubryki i przesyła Urzędowi Skarbowemu zawsze tylko jeden kompletny egzemplarz całego wzoru Nr. 1.

Tytuł wykonawczy wypełnia wierzyciel i przesyła Urzędowi Skarbowemu w dwóch egzemplarzach; jeden jako oryginał, drugi jako odpis.

Tytuł wykonawczy co do formy swej musi — stosownie do postanowień art. 3 ustęp drugi, zdanie pierwsze ustawy z dnia 10 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328) — odpowiadać przepisom, jakie w tym zakresie dotychczas obowiązywały i nadal obowiązują poszczególnych wierzycieli. Przepisy te bowiem nie tylko że nie zostały uchylone wspomnianą ustawą oraz rozporządzeniem Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym, lecz przeciwnie artykułem 3 tej ustawy zostały wyraźnie utrzymane nadal w mocy.

Tytuł wykonawczy w formie określonej w § 14 ustęp 2 rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym, obowiązuje — ze względu na treść zdania drugiego art. 3 ustęp 2 ustawy z dnia 10 marca 1932 r. — tylko tych wierzycieli, którzy do dnia wejścia w życie wspomnianej ustawy oraz wspomnianego rozporządzenia nie mieli dla swych należności określonych przepisowo tytułów wykonawczych.

Natomiast postanowienia § 14 ustęp 3) i 4) rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym, co do klauzuli wykonalności na tytułach wykonawczych, obowiązują w odniesieniu do wszystkich bez wyjątku tytułów wykonawczych.

Tytuł wykonawczy wraz z odpisem musi być przez wierzyciela zawsze nadesłany Urzędowi Skarbowemu, niezależnie od zarządzenia egzekucyjnego. W myśl bowiem § 16 ustęp 2) rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym, zobowiązanemu przy dalszej czynności egzekucyjnej, musi być doręczony i odpis tytułu wykonawczego i zarządzenie egzekucyjne.

Urząd Skarbowy, po otrzymaniu od wierzycieli wniosków egzekucyjnych wraz z należącymi doń załącznikami (kompletny wzór Nr. 1), nadaje im dalszy bieg zgodnie z postanowieniami Instrukcji Egzekucyjnej (dodatek do Dziennika Urzędowego Min. Sk. Nr. 20 z 22 lipca 1932 r.). Tu zauważa się tylko, że Urząd Skarbowy, przed wysłaniem upomnienia zobowiązanemu, musi wypełnić przeznaczone dla użytku Urzędu rubryki tego upomnienia, znajdujące się bezpośrednio pod rubrykami, przeznaczonymi do wypełnienia przez wierzyciela.

Przed przystąpieniem do dalszej czynności egzekucyjnej, Urząd Skarbowy wypełnia przeznaczoną dla niego rubrykę w zarządzeniu egzekucyjnym w obu egzemplarzach, przez umieszczenie daty i podpisu Kierownika Urzędu. Wypełnione w ten sposób zarządzenia egzekucyjne w obu egzemplarzach, przy dołączeniu tytułu wykonawczego i jego odpisu, przydziela następnie Urząd sekwestrowi celem dokonania dalszych czynności egzekucyjnych.

Sekwestrowi doręcza zobowiązanemu drugi egzemplarz zarządzenia egzekucyjnego (strona 5-ta i 6-ta wzoru Nr. 1) oraz odpis tytułu wykonawczego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Tytuł wykonawczy oraz wniosek egzekucyjny wraz z przynależącymi doń załącznikami (wzór Nr. 1) przechowuje Urząd Skarbowy, po dokonanej czynności egzekucyjnej w odpowiedniej grupie akt egzekucyjnych.

W razie stwierdzenia przez organ egzekucyjny nieściągalności poszukiwanej należności przy zbiegu egzekucji na rzecz kilku wierzycieli, organ egzekucyjny sporządza relację nieściągalności (wzór Nr. 4) w tylu egzemplarzach, ilu jest wierzycieli plus Urząd Skarbowy. Wynika to z postanowień § 4 omawianej

Instrukcji, w myśl którego relację o nieściągalności ma otrzymać każdy wierzyciel, Urzędowi zaś relacja taka jest potrzebna celem zachowania śladu z przeprowadzonej czynności egzekucyjnej.

Zarazem zauważa się, że odpis tego okólnika Ministerstwo Skarbu przesyła równocześnie zainteresowanemu Ministerstwu z prośbą o podanie go do wiadomości podległym władzom i instytucjom“.

OBCIĄŻENIE FINANSÓW GMIN W NOWEJ USTAWIE O WYKONYWANIU PRAKTYKI LEKARSKIEJ.

N-rze 81 Dziennika Ustaw, pod poz. 712, ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września r. b. o wykonywaniu praktyki lekarskiej.

Rozporządzenie powyższe w ustępie 2 art. 20 przewiduje świadczenia gmin za pomoc lekarską w nagłych wypadkach, sformułowane w sposób następujący:

„O ile koszty za udzielenie przez lekarza pomocy w nagłych przypadkach nie mogą być zwrócone lub ściągnięte od chorego, względnie od innych osób lub instytucji, zobowiązanych z jakiegokolwiek tytułu prawnego do pokrycia tych kosztów, wypłaca je lekarzowi związek komunalny, na którego obszarze zaszedł nagły przypadek, przytem związkowi komun., który koszty te pokrył, przysługuje w przeciągu 5 lat od dnia zapłacenia należności prawo regresu do osób i instytucji wyżej wspomnianych, jak również do związków komunalnych, obowiązanych do pokrywania kosztów leczenia ubogich na mocy ogólnych przepisów; to samo prawo regresu przysługuje również ostatnio wymienionym związkowi komunalnym“.

ZE SPRAWOZDANIA Z POSIEDZENIA SEJMIKU POW. BARANOWICKIEGO.

Na posiedzeniu w dniu 12 września r. b. zastanawiano się nad stanem finansów komunalnych. Złożono sprawozdanie ze stanu finansowego za kwartał I, z którego wynika: że „rok budżetowy 1932/33 r. rozpoczęto ze względu na ogólny kryzys gospodarczy pod hasłem daleko idących oszczędności, które zostały uwzględnione przy układaniu wydatków preliminarza budżetowego przez zmniejszenie, kredytów na: oświatę, kulturę i sztukę, zdrowie publ., popieranie rolnictwa, jak również na budowę dróg i mostów.

Prowadzenie polityki gospodarczej powodującej kurczenie się każdej dziedziny życia samorządowego, było konieczne ze względu na to, że z jednej strony ogólne ciężkie położenie finansowe powiatu wytworzyło warunki, w których gospodarce po stronie wydatków należało przystosować ściśle do osiągniętych dochodów budżetowych, a nie do sum preliminowanych, jak to dotychczas było w zwyczaju; z drugiej zaś strony z powodu zaniechania poboru niektórych samoistnych danin komunalnych, jak również zmniejszenia wymiaru pobieranych.

Powodem zaniechania poboru jednych a zmniejszenia wymiaru drugich danin komunalnych była chęć odciążenia finansowego ludności oraz ulżenia jej w płaceniu podatków.

Zaniechano pobierania dopłaty drogowej, podatku od przedmiotów zbytku, podatku od psów oraz zmniejszono wymiar opłaty drogowej do 60% zasadniczego wymiaru zasadniczego państwowego podatku gruntowego, czyli o 25% w stosunku do r. ub.

Zadłużenie krótkoterminowe, wynoszące na dz. 1 kwiet-

nia 1932 r. sumę zł. 371.570, a składające się z sum: 170.955 zł. zaległości biernych (w tem niezapłaconych poborów 96.077 zł.), 90.000 zł. pożyczki krótkoterminowej zaciągniętej w Polskim Banku Komunalnym, 62.771 zł. weksli własnych, 47.803 zł. sum przechodnich, — zmniejszyło się w okresie sprawozdawczym o 80.639 zł. i wynosi na dz. 1 sierpnia r. b. 290.930 zł.

Zadłużenie długoterminowe, wynoszące na dz. 1 kwietnia r. b. 88.000 złotych w okresie sprawozdawczym wzrosło o sumę 95.000 zł. przez zaciągnięcie pożyczek w Powiatowym Funduszu Emerytalnym w kwocie 45.000 zł. oraz w Polskim Banku Komunalnym z funduszu drogowego w kwocie 50.000 zł. na budowę drogi wojewódzkiej Baranowicze — Nowogródek. Pożyczka z Pow. Fund. Emeryt. została zaciągnięta w celu zlikwidowania należnych funduszowi wkładek emerytalnych, potrąconych w ciągu lat kilku i zapisywanych na sumy przechodnie, przez co zmniejszyło się zadłużenie na tym rachunku, a jednocześnie osiągnięto możliwość stopniowego regulowania tej należności.

Nastawienie obecnej polityki finansowej zmierza w kierunku wywiązania się za wszelką cenę z zobowiązań. Dla tego czynione są wszelkie możliwe starania, aby zadłużenia o charakterze krótkoterminowym poza weksłami mogły być prolongowane w drodze konwersji czy też moratorium, gdyż nikłe wpływy kasowe zaledwie wystarczają na pokrycie zobowiązań wekslowych i bieżących wydatków.

Stan finansowy naogół uległ poprawie z jednej strony przez zmniejszenie zadłużenia krótkoterminowego, z drugiej zaś przez prowadzenie oszczędnej gospodarki. Dowodem tego jest, że przy obecnych niskich wpływach podatkowych wszelkie zobowiązania terminowe zostały pokryte“.

Jak z tego sprawozdania widzimy, sprawa oddłużenia

samorządu powiatowego w Baranowiczach jest na dobrej drodze. Gorzej przedstawiają się sprawy finansowe gmin, przedstawione w sprawozdaniu inspektora samorządu gminnego, który stwierdził: „jakkolwiek uchwalone i zatwierdzone w poprzednim kwartale budżety w globalnych cyfrach uległy redukcji od 20% do 40%, to jednak redukcja ta albo b. mało, albo zupełnie nie wpłynęła na zmniejszenie obciążeń ludności podatkami. Budżety te w poprzednim okresie nie były realne i dostosowane do faktycznych dochodów, które sztucznie zwiększono bez równowagi strony rozchodowej. Spowodowało to wykonanie wydatków przechodzących granice możliwości finansowych gmin i w rezultacie wytworzyło ogromne zadłużenie, zużycie w 7 gminach pokąźnych sum przechodzących, niewypłacenie różnym osobom należności i t. p. Do najbardziej zadłużonych gmin należą: Lachowice, Nowa Mysz, Wolna i Mołczadz, nie licząc m. Baranowicz, które poza zaprotestowanymi wekslami na 60.000 zł. nie regulują swym pracownikom poborów od m. maja r. b., a ponadto dłużne jest Miejskiemu Funduszowi Emerytalnemu przeszło 100.000 zł., również za energję elektryczną winno jest 90.000 zł., zaległe kosza szpitalne 90.000 zł. i t. d.“.

SPRAWA OBCIĄŻENIA ROLNICTWA DŁUGAMI I ODSETKAMI.

Na tem samym posiedzeniu Sejmik jednogłośnie przyjął następującą uchwałę:

„Wśród czynników uniemożliwiających rolnictwu wybrnięcie z wyjątkowo ciężkiego stanu finansowego, spowodowanego kryzysem gospodarczym, Sejmik pow. Baranowickiego uważa za jeden z najpoważniejszych katastrofalny stan zadłużenia rolnictwa wysokoprocentowymi zobowiązaniami.

Wobec tego zwraca uwagę rządu i czynników ustawodawczych, by w ustawodawstwie zmierzającym do ratowania rolnictwa należycie uwzględniono moment rozpiętości cen produktów rolnych, inwentarza i ziemi w okresie zaciągania pożyczek i w obecnym momencie konieczności ich spłacania. Moment ten powoduje niewypłacalność rolników. Koniecznym jest wobec tego: 1) znaczne obniżenie stopy procentowej, 2) procentowe skasowanie części wierzytelności w imię dobra ogólnego i zasady słuszności rozłożenia ciężarów spowodowanych kryzysem gospodarczym równomiernie na całe społeczeństwo“.

STAN FINANSOWY POWIATU SIEDLECKIEGO.

W sprawozdaniu rachunkowym z wykonania budżetu za r. 1931/32, przedstawionem Sejmikowi, czytamy:

„W r. budżetowym 1931/32 szczególnie ciężko było prowadzić gospodarke pow. zw. kom. W okresie tym bowiem najdotkliwiej odczuło w finansach samorządu ogólny kryzys gospodarczy. Zmniejszony dopływ gotówki z podatków, sięgający 60% wpływów r. ub., był powodem stałego borykania się z trudnościami przy regulowaniu należności. Trudności te potęgowały się jeszcze tem, że w niektórych wypadkach trzeba było budżet przekraczać nawet ponad sumy preliminowane. Miało to miejsce przy regulowaniu rat i procentów od pożyczek, utrzymaniu szkoły rolniczej i lecznic zwierzęcych. Ogólnie starano się sprostać wszystkim potrzebom, a biorąc pod uwagę duże zadłużenie powiatu, niedociągnięcia dopływu gotówki z podatków — w ogólnej gospodarce pokrywano wydatki nie zadłużeniem, lecz kosztem zamiany na gotówkę aktywów przedsiębiorstw Sejmiku, będących w likwidacji, jako też zaczerpnięciem na cele ogólne wpływów z opłat drogowych.

Rok budżetowy zakończono formalnie bez deficytu, jednak faktyczny końcowy wynik daje w niedoborze kasowym sumę 32.991 zł. i niezapłaconych należnościach 39.976 zł. co razem stanowi 72.967 zł. i ma pokrycie w zaległych podatkach.

Siedlecki pow. związek kom. jest nadmiernie obdłużony w stosunku do swoich dochodów. Okoliczność mniejszego

dopływu gotówki z podatków w stosunku do normalnych uprawnień, spowodowana kryzysem gospodarczym, wytworzyła stan nie dający możliwości pokrycia normalnych wydatków; tem samem jeszcze więcej ciężar zaciągniętych długów daje się odczuć. Na same raty i procenty nie wystarcza normalny dochód Sejmiku w obecnych warunkach mniejszego dopływu gotówki z podatków, a przecież muszą się znaleźć pieniądze na bieg gospodarki samorządu choćby w najszczęśliwszym zakresie.

Wydział Powiatowy w tych warunkach starał się w gospodarce pow. zw. kom. iść po linii osiągnięcia jaknajrychlej równowagi. To też przez cały szereg dokonanych ograniczeń i oszczędności w gospodarce a także przez fakt rozszerzenia granic powiatu o połowę zniesionego powiatu Konstanyńskiego, osiągnięto polepszenie warunków, które dają podstawę do normowania finansów pow. zw. kom. Wprawdzie w pierwszym roku trzeba będzie płacić duże zadłużenia krótkoterminowe zniesionego pow. Konstanyńskiego, jednak już po roku można mieć nadzieję, że gospodarując oszczędnie, starczyć będzie dochodów na stopniowe oddłużanie powiatu. Po kilku latach takiej pracy (od 5 do 10 lat) rozpocząć będzie można na nowo normalną pracę samorządu powiatowego“.

Z DZIAŁALNOŚCI OŚWIATOWEJ POWIATU NOWOSĄDECKIEGO.

Tymcz. Wydział Powiatowy w Nowym Sączu wydał swoim nakładem książkę p. t. „Działalność Nowosądeckiego pow. zw. komun. w r. 1931/32“. W książce tej na wstępie przedstawiona jest działalność oświatowa w tym powiecie. O działalności tej czytamy:

„Powiat Nowosądecki był pierwszym w okręgu krakowskim, w którym zagadnienie systematycznej i planowej działalności nie tylko oświatowej, ale społeczno - oświatowej znalazło pełne zrozumienie i zostało poważnie potraktowane. Wyrazem tego jest stworzenie powiatowej komisji oświatowej.

Pierwsze posiedzenie organizacyjne odbyło się dnia 22 kwietnia 1931 r. W skład powiatowej komisji oświatowej weszli delegaci rady powiatowej, inspektor szkolny i przedstawiciele organizacji społeczno - oświatowych istniejących na terenie powiatu. Prace zostały podzielone pomiędzy 4 podkomisje: 1) ogólnie - oświatową, 2) teatrów ludowych i świetlic, 3) biblioteczną, 4) pracy nad kobietą. Wymienione podkomisje są organami wykonawczymi powiatowej komisji oświatowej.

Celem urzeczywistnienia planów powiat. komisji oświatowej i nadania jej realnych podstaw Rada powiatowa uchwaliła dla powiat. komisji oświat. budżet na r. 1931/32 w wysokości 2.930 złotych“.

W dalszym ciągu przedstawiona jest w książce działalność oświatowa na poszczególnych polach pracy, a więc w dniu 4 grudnia 1931 r. zwołano zjazd oświatowy w Nowym Sączu, w którym wzięło udział około 600 osób. odbyto 10 konferencyj nauczycielskich w sprawach oświaty; urządzono 2 tygodniowy kurs społeczno - oświatowy dla nauczycielstwa w Nowym Sączu w czasie od 7 do 20 lutego 1932 r.; urządzono kursy dla przodowników wiejskich, w których brało udział 13 osób; instruktor oświatowy wyjeżdżał w sprawach oświatowych na prowincję w czasie od 1 listopada 1931 r. do 31 marca 1932 r. 33 razy; w celu uzupełnienia wiadomości z dziedziny oświaty pozaszkolnej założono bibliotekę rozporządzającą 67 dziełami; urządzono 44 odczytów na tematy aktualne; kursy dla alfabetów prowadzono w 30 miejscowościach.

W powiecie jest znaczna ilość bibliotek, należących do organizacji oświatowych, głównie Towarzystwa Szkoły Ludowej i szkół. Ogólna ilość bibliotek przedstawionych w sprawozdaniu wynosi 221. świetlic prowadzonych przez różne stowarzyszenia w powiecie było 51. Domów ludowych, należących bądź do parafji, gminy lub organizacji społecznych było 16. Zespołów teatralnych, działających w powiecie, było 63; kapeli ludowych 15; chórów 17. W pracy oświatowej starano się użytkować radio. Miało to miejsce w 5 miejscowościach.

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

PRZEDSTAWICIELE CENTRALNYCH ORGANIZACJI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO U MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

W dniu 10 b. m. Minister Opieki Społecznej dr. Hubicki, łącznie z Wiceministrem D-rem Piestrzyńskim przyjęli delegację centralnych organizacji samorządu terytorjalnego w osobach D-ra M. Jaroszyńskiego, prezesa Związku Powiatów, wicemarszałka d-ra K. Polakiewicza, prezesa Związku Gmin Wiejskich i M. Porowskiego, dyrektora Związku Miast. Delegacja przedstawiła katastrofalny stan leczenia i opieki społecznej w związkach komunalnych. W szczególności zaległe koszty leczenia, jakie winne są gminy szpitalom publicznym, przekroczyły już dawno sumę 60 milionów złotych i stale wzrastają. To samo dzieje się z kosztami utrzymania w zakładach opiekuńczych. Stan ten podcina rzecz prosta byt szpitali i zakładów opieki społecznej, utrzymywanych w olbrzymiej większości przez związki komunalne. W dzisiejszych warunkach prawnych niema jednak żadnej nadziei na to, ażeby owe olbrzymie zaległości mogły być zlikwidowane, a nawet ażeby bieżące koszty mogły być mniej więcej regularnie płacone. Wspomnianym zakładom komunalnym przeto grozi nieunikniona katastrofa. Z drugiej strony, jakkolwiek na tle kryzysu liczba ubogich potrzebujących leczenia i opieki społecznej bardzo szybko wzrasta, gminy coraz mniej ich kierują do właściwych zakładów, licząc się z niemożnością zapłacenia kosztów. Sprawę pogarszają i komplikują jeszcze niektóre nieuzasadnione przepisy prawne, jak znany przywilej kas chorych korzystania z połowy taksy szpitalnej i obowiązek pokrywania przez związki powiatowe i miasta wydzielone kosztów ubogich, nie mających w żadnej gminie prawa do opieki trwałej.

Słyszy się dość powszechnie skargi, że taksy szpitalne i zakładów opiekuńczych są w stosunku

do dzisiejszej sytuacji zbyt wygórowane, co w wysokim stopniu utrudnia sytuację płatniczą gmin. Skargi te niewątpliwie w wielu wypadkach są słuszne. Z drugiej jednak strony zaleganie z kosztami oraz wspomniane niesłuszne przepisy prawne zmuszają do wysokiej kalkulacji taks. Niejednokrotnie bowiem związki komunalne, utrzymujące zakłady lecznicze i opieki społecznej, przy kalkulacji taksy liczyć się muszą (nie mając innego wyjścia) z faktem nieściągalności znacznej części kosztów i z obowiązkiem pokrycia ich części za kasy chorych tudzież za osoby, nie mające prawa opieki w żadnej gminie. Powstaje stąd błędne koło bez wyjścia.

W związku z powyższym stanem rzeczy delegacja przedstawiła swoje postulaty, dotyczące środków zaradczych, oświadczając równocześnie gotowość jaknajdalej idącej współpracy centralnych zrzeszeń samorządowych z Rządem przy ich realizacji. Postulaty te streszczają się do następujących punktów:

I. Rewizja taks szpitalnych i zakładów opiekuńczych głównie przez racjonalizację kosztów zarządu i utrzymania tych zakładów, przyczem zakłady, znajdujące się w zarządzie państwowym, powinny pod tym względem dać dobry przykład dla zakładów komunalnych.

II. Znowelizowanie ustawy o ubezpieczeniu na wypadek choroby przez zmianę art. 43 t. j. przez zniesienie przywileju kas chorych do korzystania z połowy taksy szpitalnej.

III. Wydanie jednolitych przepisów o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich i kosztów opieki społecznej, uwzględniających utworzenie funduszy wojewódzkich i ewentualnie centralnego.

IV. Wprowadzenie specjalnego podatku na cele leczenia ubogich i opieki społecznej t. j. t. zw. powszechnego obywatelskiego podatku komunalnego.

P. Minister Opieki Społecznej przyrzekł ustosunkować się przychylnie do zgłoszonych postulatów.

Wiadomości zagraniczne

BEZGOTÓWKOWE URUCHAMIANIE ROBÓT DLA ZATRUDNIENIA BEZROBOTNYCH. Powiat Opole i Falkenberg na Niemieckim Górnym Śląsku zorganizowały u siebie roboty publiczne, celem zatrudnienia bezrobotnych, nie przeznaczając na ten cel żadnych funduszy. System ten, wprowadzony na Górny Śląsk przez inż. Schmidta, jest stosowany w okolicach Gracu (Austria) i polega na bezgotówkowym kontowaniu wszelkich należności zarówno za pracę jak i za materiały przy równoczesnym każdorazowym potrącaniu 2% z zapisywanej na danem koncie należności. W tym celu powołano do życia wspólnotę pracy, która — zgodnie z przepisami statutu — ma dostarczać pracy przy pomocy organizacji bezpośredniej wymiany produktów pracy.

Praktycznie sprawa ta przedstawia się następująco: Związek komunalny zamierza przystąpić do budowy drogi. W tym celu zapisuje się na członka wspólnoty pracy i powierza danej wspólnocie finansowanie tej pracy. Wspólnota oddaje tę pracę przedsiębiorcy, który również jest jej człon-

kiem podobnie jak zatrudnieni przy budowie robotnicy i pracownicy umysłowi. Robotnicy oraz pracownicy w dniu wypłaty zamiast gotówki otrzymują przy pierwszej wypłacie książeczkę płatniczą lub czekową, w której na pierwszej stronie zostaje zapisana należność po potrąceniu 2%. Ta sama procedura wpisywania do książeczki należności po potrąceniu 2% następuje przy dalszych wypłatach. Robotnik lub pracownik może na podstawie zapisanych należności w książeczce płatniczej lub czekowej wystawiać чеки, płacąc niemi za nabyty towar u kupca, który jest członkiem tej samej wspólnoty pracy. Kupiec przesyła чеки wspólnocie pracy, która po odnotowaniu jego należności w książkach wspólnoty — rozumie się również z potrąceniem mu 2% — otrzymuje książeczkę czekową, a za чеки może nabywać towar we fabryce bądź u innych wytwórców, będących członkami tej samej wspólnoty pracy. Tak samo przedsiębiorca prowadzi roboty przy budowie drogi, nabywając materiał za чеки wystawiane z książeczki czekowej, jaką otrzymał od wspólno-

ty. Cała kombinacja polega na tem, że przez każdorazowe potrącanie z należności 2% praca podjęta sama się finansuje, a według obliczeń przy 50-cio-krotnym obrocie zarówno praca, jak i materiał na drogi jest całkowicie uregulowany.

Napływ robotników do tych prac, wynagradzanych tym systemem, jest bardzo duży. Pewne trudności napotyka się przy nabywaniu produktów od rolników, którzy niechętnie przystępują na członków wspólnoty, gdyż nie mogą otrzymać pieniędzy za swe produkty czekami regulować należności podatkowych. Obecnie wszczęto pertraktacje z urzędami skarbowymi, a w wyniku tych pertraktacji urząd skarbowy w Opolu wysłał radcę skarbowego celem zbadania i przestudowania tej sprawy. Narazie nie wiadomo jak do tej sprawy ustosunkuje się urząd skarbowy.

W pierwszych początkach stosowania tego systemu powiat Opole napotykał na trudności, wpływające z niezbyt dużego koła członków wspólnoty, do której należeli głównie robotnicy. W tym celu zarobki wypłacano początkowo w 20% gotówką, a 80% zapisywano na książeczkę czekową. Z czasem zasięg członków objął i inne zawody, dzięki czemu usunięto te trudności, na jakie początkowo napotymano. Wpłacanie przez powiat 20% zarobków w gotówce nie przedstawiało dla powiatu większych trudności finansowych, gdyż pieniądze na ten cel pochodziły z sum, otrzymywanych od państwa na uruchomienie robót publicznych dla bezrobotnych.

Zapisywanie należności poszczególnych członków dokonywują w Opolu filje (18) komunalnej kasy oszczędności i w ten sposób uniekiono mało produktywnego aparatu administracyjnego.

KOMISARZE PAŃSTWOWI W GMINACH PRUSKICH, ZALEGAJĄCYCH Z WPŁACANIEM PODATKÓW PAŃSTWOWYCH DO KAS SKARBOWYCH. Szereg gmin pruskich, borykających się z trudnościami finansowymi, przetrzymuje bądź też zupełnie nie wpłaca do kas skarbowych ściąganych przez nie podatków państwowych (gruntowy, budynkowy i od uboju bydła). Ponieważ wypadki przetrzymywania przez gminy i wydatkowania sum, jakie wpłynęły z podatków państwowych, na swoje potrzeby mnożą się coraz bardziej, pruski minister spraw wewn. pod wpływem ministra skarbu wydał na mocy pruskiej ustawy skarbowej zarządzenie w sprawie wprowadzenia do gmin, przetrzymujących podatki państwowe, państwowych komisarzy. Zadaniem tych komisarzy jest przede wszystkim zbadanie i ustalanie wysokości oraz przyczyn zużycia podatków na potrzeby danej gminy. Z chwilą wprowadzenia komisarza państwowego następuje oddzielna administracja wpływów z podatków państwowych, ponadto komisarz bada konieczność wydatków danej gminy i każdy wydatek musi być przez niego zaakceptowany. Wszelką wolną gotówkę komisarz wpłaca do kas skarbowych, jednakże zajęcia wpływów gminnych nie wolno dokonywać, o ile wszelkie najpilniejsze potrzeby gminy nie zostaną zaspokojone jak np. wypłata poborów pracownikom, zasiłki dla bezrobotnych. W wypadkach, gdy gmina, która użytkowała fundusze państwowe na własne potrzeby, nie jest w stanie zwrócić ich bez uszczerbku dla normalnego spełniania swych zadań, wtedy władza nadzorcza winna wystąpić do ministra spraw wewn. z wnioskiem o udzielenie gminie z pomocy. Zaliczanie danej gminie wpływów z dodatków do podatków państwowych na poczet spłacania użytkowanych przez gminę sum z pobieranych przez nią podatków państwowych jest dopuszczalne tylko w takich wypadkach, które nie przyniosą uszczerbku dla wywiązywania się zobowiązań gminy. Miaonowanie komisarzy państwowych w gminach dla administracji wpływów z podatków państwowych, oraz ich urzędowanie trwa do czasu przekazania przez gminę przetrzymanych wpływów z podatków państwowych.

OCHOTNICZA SŁUŻBA PRACY (FREIWILLIGER ARBEITSDIENST). Sprawa ochotniczej służby pracy, którą poruszyliśmy w Nr. 11 Samorządu, została wprowadzona tytułem próby, rozporządzeniem nadzwyczajnym prezydenta Rzeszy z dn. 5 czerwca 1931 r. Jednoroczny okres próby wykazał dodatnie rezultaty tej formy zatrudnienia młodego pokolenia bezrobotnych, co skłoniło rząd Rzeszy nie tylko do dalszego prowadzenia, lecz także do rozszerzenia tej akcji. Roz-

porządzeniem nadzwyczajnym z dn. 16 czerwca r. b. i rozporządzeniem wykonawczym z dn. 2 sierpnia r. b. zniesiono wszelkie poprzednie rozporządzenia i zarządzenia w tej materji, nadając tej akcji nowe podstawy prawne. Akcja ta ma na celu umożliwienie podjęcia przez młodzież bezrobotną prac dla pożytku ogółu, dając jej równocześnie możność pracy fizycznej, sportowej i duchowej. Przy pomocy ochotniczej służby pracy, mogą być przeprowadzane tylko takie prace, które nie wpływają na wolny rynek pracy, a więc meljoracje rolne (odwadnianie, nawadnianie, drenowanie, kopanie wałów, zalesianie nieużytków) zakładanie placów dla zabaw, boisk sportowych, wyłączone zostają natomiast wszelkie prace, mające charakter robót publicznych, organizowanych dla zatrudnienia bezrobotnych (Notstandsarbeiten). Prace te mogą projektować i organizować związki komunalne i inne korporacje prawa publicznego, wykonuje je natomiast młodzież bezrobotna w wieku do 25 lat, zrzeszona w różnych organizacjach apolitycznych bądź też tworząca specjalnie dla tego celu ochotnicze oddziały. Prace te finansuje państwowy zakład ubezpieczeń i pośrednictwa pracy, który wypłaca przedsiębiorcy tego rodzaju prac do 2 marek dziennie dla każdego zatrudnionego ochotnika pracy. Przedsiębiorca jest obowiązany dostarczyć ochotnikom pomieszczeń, wyżywienia i narzędzi pracy. Jeśli przedsiębiorcą nie jest związek komunalny, to gmina, na której terenie są przeprowadzane tego rodzaju prace, winna — w myśl przepisów ostatniego rozporządzenia — dostarczyć ochotnikom pracy, pomieszczenia i żywności za wynagrodzeniem.

Ostatnie rozporządzenie z mocą ustawy wprowadziło cały szereg zmian, bardzo korzystnych dla rozwoju tej akcji. Przedewszystkiem ochotnikami mogą być także bezrobotni do lat 25, korzystający ze świadczeń z tytułu opieki społ., podczas gdy poprzednio ochotniczo zatrudnieni mogli być tylko bezrobotni do lat 25, pobierający zasiłki z tytułu zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, oraz korzystający z opieki kryzysowej, przyczem okres 20 tygodni, w ciągu których mogła trwać praca ochotnicza, był doliczany do okresu, w którym bezrobotny był uprawniony do pobierania ustawowych świadczeń i zasiłku z tytułu pozostawania bez pracy. Obecnie okres zatrudnienia przy pracy dobrowolnej został przedłużony do 40 tygodni, a prawo do pobierania ustawowych świadczeń z tytułu bezrobocia zostaje na czas ochotniczej pracy zawieszane, a po ukończeniu dobrowolnej pracy działa nadal, o ile dany bezrobotny przedtem nie wykorzystał pełnych świadczeń.

Sprawa ubezpieczeń socjalnych dla ochotników pracy została w ostatnim rozporządzeniu również pomyślnie dla nich załatwiona. Przedtem ochotnicy byli ubezpieczani tylko na wypadek choroby i od wypadków, obecnie zaś szereg szczegółowych przepisów wymienia wypadki, w których ochotnicy pracy podlegają nadal ubezpieczeniu od inwalidztwa i na starość. Wszelkie obowiązujące ustawy o ochronie pracy dotyczą obecnie również i ochotników pracy.

Na cele tej akcji stoi specjalny komisarz rządu Rzeszy, któremu podlegają komisarze okręgowi (są niemi prezesi urzędów pracy). Na cele tej akcji rząd Rzeszy przeznaczył narazie 55 milionów marek z funduszy państwowego zakładu ubezpieczeń i pośrednictwa pracy.

SPRAWY, DOTYCZĄCE ZWIĄZKÓW KOMUNALNYCH. W NADZWYCAJNEM ROZPORZĄDZENIU PREZYDENTA RZESZY Z DN. 4 WRZEŚNIA 1932 R. O OŻYWIENIU GOSPODARSTWA (ZUR BELEBUNG DER WIRTSCHAFT). Ostatnie rozporządzenie nadzwyczajne z mocą ustawy reguluje szereg spraw, dotyczących interesów związków komunalnych. Do nich należy zaliczyć przede wszystkim świadectwa opłacenia podatku, podatek obywatelski, zwiększenie udziału krajów związkowych w funduszu, przeznaczonego przez Rzeszę na pomoc gminom w ciężarach na opiekę społeczną, obniżenie kar za zwłokę w regulowaniu podatków, obniżenie wydatków personalnych w przedsiębiorstwach subwencjonowanych przez komuny i t. d.

Świadectwo opłacenia podatku jest to rodzaj kwitowania, wystawionego na określoną wysokość zapłaconego podatku. Świadectwa te są pomyślane jako środki kredytowe i płatnicze, a mają służyć do ożywienia gospodarki prywatnej. Może je otrzymać ten, kto w swoim przedsiębiorstwie będzie zatrudniał w ciągu jednego kwartału roku kalendarzowego w okresie od 1 paździer-

nika r. b. do 30 września 1933 r. więcej robotników, aniżeli przeciętnie zatrudniał w czerwcu, lipcu i sierpniu — lub też ten, który nie zatrudnia więcej robotników, lecz w okresie od 1.X.32 r. do 30.IX.1933 r. uiszczył w ciągu tego okresu przypadające raty podatku obrotowego, przemysłowego, gruntowego i podatku od transportu. Na inne rodzaje podatków nie otrzymuje się świadectwa, a na uiszczony podatek obrotowy, przemysłowy i gruntowy otrzymuje się w wysokości 40% zapłaconego w powyższym terminie podatku. Świadectwa te wydaje się w odcinkach po 50, 100, 200, 1000, 10.000 i 20.000 marek, opiewają one na okaziciela, oprocentowanie wynosi 5% w stosunku rocznym i są dopuszczalne na giełdę. Płatnik wymienionych podatków, należnych związkowi komunalnym i krajom związkowym, po uiszczeniu podatku otrzymuje świadectwo z danego urzędu skarbowego wprost lub za pośrednictwem gminy, zależnie od tego, czy dany podatek uiszcza się w gminie czy też w urzędzie skarbowym. W tej mierze istnieją bardzo różnorodne przepisy — zależnie od kraju związkowego. Ponieważ większość podatków, za których uregulowanie w terminie płatnik ma otrzymać świadectwo, płaci się w gminie, przeto gminy są obowiązane podawać urzędowi skarbowemu wykaz sum, na które należy wystawić świadectwa, a urzędy skarbowe mają prawo z racji wystawiania świadectw przeprowadzenia prawdziwości wykazu w kasie gminnej.

W wypadku, gdy zapłacone podatki komunalne lub krajowe, a na które wydano płatnikowi świadectwa, podlegają zwrotowi, wtedy gmina zwraca się do urzędu skarbowego z zapytaniem, czy płatnik otrzymał świadectwa opłacenia podatku. Dopiero po nadejściu odpowiedzi i po otrzymaniu od płatnika świadectw gmina może zwrócić danemu płatnikowi podatki. Jeżeli płatnik nie posiada tych świadectw, to zwrotowi podlega suma uiszczonych podatków, zmniejszona o kwotę nominalną, na którą płatnik otrzymał świadectwa, a różnicę gmina wpłaca na korzyść skarbu Rzeszy do urzędu skarbowego. Różnica ta nie przypada na korzyść gminy bądź kraju z tego powodu, gdyż płatnicy podatków mogą temi świadectwami opłacać podatki należne skarbowi Rzeszy w okresie od 1934 — 1938 r. z wyjątkiem podatku dochodowego i podatku od towarzystw sprawozdawczych. Te dwa ostatnie podatki, pobierane przez Rzeszę, muszą być regulowane gotówką.

Przy zastosowaniu systemu świadectw Rzesza poniesie pewne straty, a mianowicie: wpływy z podatku przemysłowego oblicza się na 600 milionów marek, a ponieważ za uiszczony w terminie podatek przemysłowy otrzymuje w okresie od 1.X.1932 do 30.IX.1933 r. świadectwo, opiewające na 40% uiszczanego podatku, zatem świadectwa w łącznej sumie pochną 240 milionów marek, na podatku gruntowym straci Rzesza 512 milionów, na innych znacznie mniej. Według obliczeń Rzesza ponosi stratę na wpływach w przyszłych okresach budżetowych na łączną sumę około 750 milionów marek, natomiast gminy i kraje mogą zyskać tylko na regularniejszym dopływie gotówki do kas z racji terminowego regulowania podatków.

Podatek obywatelski, którego pobór był dozwolony gminom tylko do czerwca 1932 r., po którym to terminie miał być zniesiony, został ostatniem rozporządzeniem znowu przywrócony. Do zmiany stanowiska rządu Rzeszy w tej sprawie przyczynił się katastrofalny stan finansów gminnych, uginających się pod ciężarami opieki społecznej. Obecnie zezwolono gminom na pobór tego podatku w październiku, listopadzie i grudniu b. r., przyczem podatek ten obniżono przez zastosowanie pewnych ulg. Stawkę podatkową zmniejszono o 25%, a gminom wolno w tym okresie pobierać tylko połowę obniżonej o 25% stawki. Konieczność obniżenia stawki zachodziła z powodu dokonywania wymiaru tego podatku na podstawie dochodów w 1930 r. Podatek obywatelski będzie obowiązywał również w 1933 r., jednakże za podstawę wymiaru będzie służył stan dochodu, jaki obowiązany płatnik miał

w dn. 10.X.1932 r., a ponadto będą zwolnieni od tego podatku pewne kategorie osób, posiadające mniejsze dochody.

Zwiększenie udziału krajów w funduszu Rzeszy, przeznaczanego na pomoc dla gmin, celem ulżenia im w wydatkach na opiekę społeczną, jest wielce niekorzystnym dla gmin. Rozporządzeniem nadzwyczajnym z 14.VI.1932 roku przeznaczono na udzielenie pomocy gminom 672 milionów marek, wypłacanych gminom miesięcznie. Z sumy, jaka przypada na kraj związkowy, rząd krajowy ma prawo zatrzymać 10% na stworzenie funduszu krajowego, z którego rząd krajowy udziela zapomogi dla gmin, znajdujących się w wyjątkowo trudnych warunkach wskutek nadmiernych wydatków na opiekę społeczną. Niektóre kraje z uprawnień tego nie korzystały, jednak w ostatnim czasie skorzystały z tego uprawnienia wszystkie kraje, a nawet pod naporem krajów związkowych rząd Rzeszy podniósł udział krajów w tym funduszu do 20% z wyraźną szkoda dla gmin.

Obniżenie kar za zwłokę. Za nieuiszczone w terminie, a nieodroczone podatki gminy, kraje i Rzesza pobierała 3% miesięcznie tytułem procentów i kary za zwłokę, a więc 36% w stosunku rocznym. Stawkę tę obniżono z dn. 16.IX r. b. do 2% miesięcznie.

Wynagrodzenia personalne w zakładach subwencjonowanych może dokonać według przepisów rozporządzenia rząd Rzeszy, który otrzymał uprawnienia do zmniejszania uposażeń bądź w każdym poszczególnym wypadku, bądź też przez wydanie w tej mierze ogólnego zarządzenia. Wszelkie przedsiębiorstwa, które otrzymują od Rzeszy, kraju bądź związków komunalnych subwencję, nie mogą wypłacać dyrekcji i członkom zarządu na czas trwania subwencji większych uposażeń od tych, jakie wypłaca osobom w administracji państwowej na podobnych lub równorzędnych stanowiskach. Zarządzenia co do obniżenia uposażeń, wydane na podstawie niniejszego rozporządzenia, nie podlegają rozpatrywaniu przez sądy. Należy jednak wątpić, by rząd Rzeszy skorzystał z nadanych mu uprawnień, a to ze względów politycznych. Zresztą jest to przepis bardzo mglisty, gdyż nie mówi, co należy uważać za subwencję.

Obniżka wynagrodzeń pracowników i robotników w gminach. O ile w gminach i związkach komunalnych pracownicy nieetatowi i robotnicy, jak również i w zakładach zaopatrywania, w których związki komunalne, kraje i Rzesza, oddzielnie bądź łącznie uczestniczą w więcej niż 1/3 kapitału, pobierają wyższe wynagrodzenia, niż tego rodzaju pracownicy i robotnicy, zatrudnieni w administracji bądź zakładach państwowych tego typu, wówczas wynagrodzenie winno być zmniejszone. Za zakłady zaopatrywania należy uważać gazownie, wodociągi, elektrownie, przedsiębiorstwa komunikacyjne i porty. Do wydania zarządzeń w tej mierze jest uprawniana najwyższa władza skarbowa w danym kraju, o ile chodzi o zakłady komunalne. Uprawnienia te mogą być przekazane komisarzom. Zarządzenia w tej materji są niezaskarżalne. Ponadto rozporządzenie ostatnie — uzupełniając przepisy poprzednich rozporządzeń w sprawie obniżenia poborów urzędników — nakłada na związki komunalne obowiązek obniżenia wszelkich świadczeń, wypłacanych osobom nie pozostających w stosunku służbowym do danego związku, do normy, jaką pobierają czynni urzędnicy. Chodzi głównie o odprawy i inne świadczenia pieniężne wynikające z umów w sprawie stosunku służbowego, a wypłacane jednorazowo lub w ciągu kilku lat.

Wreszcie na wzmiankę zasługuje jeszcze zwolnienie kredytowego banku rentowego od podatków na rzecz związków komunalnych. Bank ten, rozporządzając własnymi gruntami, na mocy orzeczenia sądowego, został zmuszony do płacenia komunom podatku gruntowego, obecnie zaś zostaje od tego obowiązku zwolniony.

Fr. Branny.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 19. X. 1932 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 8.93 zł. — 8.89 zł.
100 frank. szwajc. — 172.58 — 171.72 zł.
1 funt. szterl. — 30.16 — 29.86 zł.
100 frank franc. — 34.90 zł. — 35.08 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 19. X. 1932 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna 96.25 zł. 3 proc. pożycz. państw. budowl. 38.60, zł. 4 proc. państwowa pożycz. premjowa dolarowa zł. 50.00, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. w zł. w złocie = 161.68 złotych obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w zocie = 161.68 złotym obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie — 38.50 zł. 8% obligacje Polskiego Banku Komunalnego III i IV em. — 93 zł.

4 1/2 % Listy Zastawne m. Warszawy 45.75 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 59.25. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 50.75 zł. 8% Listy Zastawne m. Łodzi 57.25 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 47.50. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 50.25. 8% L. Z. m. Kielc 52.00
Akcje Banku Polskiego 88.00 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg franko stacja załadowania).
W dn. 12. X. 1932 r. Warszawa.

Zyto 16.25 — 16.00 zł.
Pszenica 26.00 — 24.50 zł.
Jęczmień 16.00 — 19.00 zł.
Owies 17.50 — 16.50 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 7. X. 1932 r. Warszawa).

Mleko niezbiierane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.30 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 3.80 zł., mleczarskie deserowe II gat. 3.20 zł., mleczarskie solone 3.20 zł., oselkowe 2.90 zł.
Ceny masła w detalu rozumieją się o 15 % więcej cen hurtowych.
Jaja świeże za sztukę 0.11 zł.

Na zlecenie Związku Powiatów Rz. P. (Warszawa, Marszałkowska 81 a) prowadzimy administrację kwartalnika „Samorząd Terytorjalny“.

Dla uniknięcia omyłek, prosimy uprzejmie przy wpłatach prenumeraty za kwartalnik „Samorząd Terytorjalny“ lub za tygodnik „Samorząd“ — zaznaczać wyraźnie na wypełnianych blankietach P. K. O.:

przeznaczone na KWARTALNIK „SAMORZĄD TERYTORJALNY“ lub
„ „ TYGODNIK „SAMORZĄD“.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Warszawa, Świętokrzyska 13 m. 15.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: Gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa w Słupi zapytuje:

1) czy gm. kasa pożycz.-oszczędnościowa może się podjąć przyjęcia aktywów i pasywów kasy spółdzielczej oraz jej likwidacji;

2) czy gm. kasa pożycz.-oszczędn. może to wykonać samorzutnie, czy też potrzeba na to zgody rady gminnej lub też innego organu;

3) czy kasa spółdzielcza może się mieścić w budynku gminnym, t. j. w siedzibie gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej i czy może być prowadzona jednocześnie przez rachmistrza gm. kasy pożyczkowo - oszczędnościowej.

Odpowiedź: 1) § 8 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o organizacji i ustaleniu statutów gminnych kas pożyczkowo - oszczęd-

nościowych (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1069) jak również § 2 statutu normalnego gminnej kasy pożyczkowo - oszczędn. wydany jako załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 13 marca 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 239), ustalając wyraźnie zakres działania gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, i wyliczając czynności, jakie kasa ma prawo prowadzić, nie przewiduje uprawnienia dla gm. kas pożycz.-oszczędn. do przeprowadzania tego rodzaju czynności, jak przejmowanie aktywów i pasywów spółdzielni oraz dokonywanie ich likwidacji.

Z braku więc podstaw prawnych gm. kasa pożycz.-oszczędn. może nie dokonywać wymienionych wyżej czynności;

2) W związku z wyjaśnieniem, zawartem w punk-

cie 1-szym — pytanie podane w punkcie 2-gim jest bezprzedmiotowe;

3) Obowiązujące przepisy prawne o gminnych kasach pożycz.-oszczędn. nie zabraniają zajmowania lokalu przez inne instytucje, a więc i spółdzielnie w budynku, w którym się mieści gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa.

Co się tyczy prowadzenia kasy spółdzielczej przez rachmistrza gminnej kasy pożycz.-oszczędn. — to podejmowanie się tego rodzaju pracy w innych instytucjach a więc i w spółdzielni na terenie danej gminy uzależnione jest od warunków umowy, jaka powinna być zawarta pomiędzy zarządem gminnej kasy pożycz.-oszczędn. a rachmistrem na podstawie regulaminu tegoż zarządu.

§ 50 wymienionego wyżej statutu normalnego zawiera wyraźne przepisy w tym względzie jedynie w stosunku do osoby skarbnika kasy, ustalając, iż nie może on pełnić podobnych czynności w innych instytucjach.

W każdym bądź razie należy mieć w tym wypadku na uwadze § 48 wspomnianego statutu, ustalający obowiązek zachowania tajemnicy przez członków i pracowników kasy co do wkładów oszczędnościowych.

K.

2. Pytanie: Jeden z urzędów gminnych, pow. puławskiego zapytuje, czy członek rady gminnej i jednocześnie członek Dozoru szkolnego, który w roku ubiegłym za oszczerstwo, rzucone na kierownika szkoły na zebraniu dozoru szkolnego, został prawomocnym wyrokiem Sądu Grodzkiego skazany na jeden miesiąc więzienia, może pełnić nadal mandat radnego.

Odpowiedź: Kara więzienia na przeciąg jednego miesiąca nie pociąga za sobą kary dodatkowej, jaką jest ograniczenie osoby skazanej w jej prawach obywatelskich, a więc m. inn. i pozbawienie prawa piastowania urzędów z wyboru w samorządzie gminnym.

Z tych względów osoba taka może nadal piastować mandat radnego i członka dozoru szkolnego.

3. Pytanie: urząd gminy Uchanie pow. hrubieszowskiego zapytuje:

czy gmina obowiązana jest dostarczać posłanie osobom, odbywającym karę w areszcie gminnym do 3-ch dni.

Odpowiedź: obowiązujące w tej dziedzinie dotychczas przepisy Kom. Rządowej Królestwa Polskiego Spraw Wewnętrznych i Policji (Zbiór przepisów administracyjnych wydanie 1868 r. cz. VI, t. I, str. 10 i n.) nie przewidują obowiązku gmin do dawania pościeli osobom, odbywającym karę w areszcie gminnym.

3. Pytanie: Urząd gminy Wiśniowiec zapytuje: czy gmina obowiązana jest dostarczać środki lokomocji dla nauczycieli religii (duchownych kat. i prawosł.), udających się na naukę religii do szkół powszechnych, położonych na terenie danej gminy, lub zwracać im koszty dojazdu.

Odpowiedź: Ministerstwo Spraw Wewn. w porozumieniu z Min. W. R. i O. P. wyjaśniło reskryptem z dn. 9.I.1930 r. Nr. A. A. 5208/1, że wydatki na podwoje dla nauczycieli religii należy uważać za wydatki rzeczowe, a ponieważ — w myśl art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) — wydatki rzeczowe szkół powszechnych pokrywać mają gminy, przeto i wydatki na podwoje dla nauczycieli religii ponosić winne gminy.

Można jednakże z dużą dozą słuszności twierdzić, że wydatki na podwoje dla nauczycieli religii, którzy dla wypełnienia swych obowiązków nauczycielskich muszą za każdym razem korzystać z podwoj, są wydatkami osobowymi i powinny być wliczone do wynagrodzenia tych nauczycieli; w takim zaś razie pokrywać je powinno Państwo.

Najw. Tryb. Adm., kompetentny do rozstrzygnięcia tej sprawy, nie wydał dotychczas w tej sprawie żadnego orzeczenia.

H. i P.

Komunikaty

ZJAZD DELEGATÓW ZWIĄZKU ZAWODOWEGO PRACOWNIKÓW SAMORZĄDU POWIATOWEGO.

Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Powiatowego R. P. obejmuje pracowników, pobierających wynagrodzenie z funduszków powiatowych związków komunalnych, a więc personel wydziałów powiatowych, komunalnych kas oszczędności oraz przedsiębiorstw i zakładów tychże instytucji.

Związek liczy obecnie około 3000 członków zorganizowanych w 100 oddziałach na terenie całego kraju. W Zakopanem posiada ładnie położony i nowoczesny urządzony własny Dom Wypoczynkowy. Wydaje własny organ prasowy „Pracownik Komunalny“.

IX Zjazd Delegatów, który ma się odbyć w dniach 23

i 24 b. m. w Warszawie, poświęcony jest zagadnieniom zarówno pracowniczym jak i ogólnie - samorządowym pod kątem widzenia obecnego stanu gospodarczego oraz projektowanego ustawodawstwa samorządowego.

Na ten temat będą wygłoszone na Zjeździe referaty p. t. „Samorząd terytorjalny w dobie kryzysu gospodarczego“ oraz „Projekt zasad przyszłego ustawodawstwa służbowego dla pracowników samorządowych“.

Reszta obrad poświęcona będzie omówieniom spraw wewnętrznych w kierunku większej konsolidacji sił organizacyjnych Związku wobec coraz nowych ciosów, jakie spadają na pracowników samorządowych w postaci obniżek pborów oraz zmian warunków pracy.

Otwarcie Zjazdu nastąpi w dniu 23 października o godz. 11-ej w lokalu Związku Handlowców przy ul. Siennej 16.

Podajemy do wiadomości wszystkim naszym łaskawym Odbiorcom, że od nowego roku otworzyliśmy dział sprzedaży

POMOCY BIUROWYCH I MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH.

Wszelkie zapotrzebowania wykonywujemy w dowolnych ilościach.

Powyższą wiadomość pozwalamy sobie przesłać Szanownym Urzędom, w szczególności Urzędowi Wojewódzkim, Wydziałom Powiatowym, Komunalnym Kasom Oszczędności, Szpitalom, Magistratom, Starostwom i Urzędowi Gminnym.

Na życzenie wysyłamy prospekty, względnie wyczerpujące objaśnienia.

Oczekując łaskawych zleceń, pozostajemy

Z poważaniem

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Sp. z o. o. w Warszawie.

DOKOMPLETOWANE DRUKI I URZĄDZENIA MELDUNKOWE.

Wzór 1	zgłoszenie zamieszkania	100 sztuk	Zł.	0.90	Wzór 11a	Arkusze zbiorczy do ankiety R. wzór 11	100 sztuk	Zł.	2.25
.. 2	.. zmiany miejsca zamieszkania	1.10	.. 12	Ankieta B	100	0.90
.. 3	karta zameldowania	1.—	.. 13	Karta zameldowania dla hoteli (Dz. U. P. P. 20.V 31 r. Nr. 47 poz. 409)	100 sztuk	..	1.—
.. 4	.. wymeldowania	1.10	.. 14	Karta wymeldowania	100	1.20
.. 3a	Karta zameldow. dla cudzoziemców	1.10	.. A.	Dowód zmiany miejsca zamieszkania	100 ark.	..	4.50
.. 4a	Karta wymeldow.	1.20	.. B.	Dowód zamieszkania	100 sztuk	..	2.40
.. 5	Karta meldunkowa dla osób podleg. powsz. obow. wojskowemu	0.80	.. C.	Zawiadomienie	100	2.40
.. 6	Rejestr mieszkańców luźne arkusze	.. arkuszy	..	20.—	.. D.	Zawiadomienie pół arkusza	100	2.25
.. 6a	Skorowidz do rejestru mieszkańców (okólnik M. S. W. Nr. 65 25.IV.-31 r. poz. 13)	11.—	.. E.	Ponaglenie pół arkusza	100	2.25
.. 7	Karta rodzinna	.. sztuk	..	10.—	Domowe księgi meldunkowe § 2 Instr. M. S. W. po	15 ark. 30 kart	2.—
.. 8	Rejestr osób przyb. do gminy (luźne ark.)	.. arkuszy	..	6.—		25 .. 50	3.—
	W stanie zbroszurowanym 24 ark.	1 zeszyt	..	2.—		50 .. 100	4.95
	w formie księgi oprawn. w płótno 50 ark.	(100 kart)	..	7.90		100 .. 200	8.50
	75 ..	150	10.50		zeszyt 12 .. 24 karty	1.20
	100 ..	200	13.50	Koperta do dokumentów metrykalnych i innych	za 100 sztuk	8.50
	125 ..	250	15.50					
	150 ..	300	17.50					
.. 8a	Rejestr dla osób opuszcz. gm. (luźne ark.)	100 ark.	..	6.—					
	w formie zbroszurowanej	24 arkusze 1 zeszyt	..	2.—					
	Księga oprawn. w płótno po	50 ark. 100 kart	..	7.90					
	75 ..	150	10.50					
	100 ..	200	13.50					
	125 ..	250	15.50					
	150 ..	300	17.50					
UWAGA:	Wszystkie księgi oprawn. wzoru 8 i 8a, jak wyżej podano, oprawne nie w płótno ale w papier, imitację płótna, 1 zł. taniej na każdym egzemplarzu.								
Wzór 9	Rejestr domów luźne arkusze	100 arkuszy	Zł.	4.50					
	zbroszurowane 12 arkuszy w jeden zeszyt	0.80					
	w formie księgi oprawn. po 25 ark. (50 kart)	3.—					
	50 .. 100	4.50					
	75 .. 150	6.—					
	100 .. 200	8.25					
Wzór 10	Hotelowa książka meldunk.	50 ark. 100 kart	Zł.	4.50					
.. 10	100 .. 200	8.25					
.. 10a	Lista osób przebywających	100 sztuk	..	2.25					
.. 11	Ankieta A	100 sztuk	..	0.80					

DODATKOWE WZORY.

Wzór Nr. 1	Poświadczenie zamieszkania po 100 szt.	zł. 2.40
Obliczenia ruchu ludności pomiędzy Polską, a innymi państwami za 100 sztuk	zł. 2.40
Wzór Z 101	Zapotrzebowanie (Zapotrzebowanie wyciągu z ksiąg ludności oraz dokumentów metrykalnych) luźne arkusze po 100 sztuk	zł. 2.40
Wzór Z 103	Wezwanie (w sprawie osobistego stawiennictwa w gminie) w blokach po 100 sztuk	zł. 2.—
Wzór Z 104	Zapotrzebowanie (dokumentów metrykalnych) luźne arkusze po 100 sztuk	zł. 2.40
Wzór Z 105	Wypis z aktu urodzenia w blokach po 100 sztuk	zł. 2.20
Wzór Z 106	Wypis z aktu ślubu w blokach po 100 sztuk	zł. 2.50
Wzór Z 107	Wypis z aktu śmierci w blokach po 100 sztuk	zł. 2.20

Kazimierz Szczepański.	Ankieta rejestracyjna ludności wskazówek w jej przeprowadzeniu	1 egz. zł	0.90
B. Brodowski.	„Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce” 1 egz.	..	6.50
K. Tokarski.	„Wskazówki dla meldujących się” 1	0.60
Kartoteka pojedyncza bez zamknięcia	1 sztuka	..	8.—
Kartoteka podwójna dla wzorów 1, 2, 3, 4, 3a, 4a, 11, 12, 13 i 14	16.—
Kartoteka do karty rodzinnej (wzór 7) i dok. metryk. na 1500 kart	35.—
Palec gumowy	1 sztuka	..	0.65

Do cen podanych doliczamy faktyczne koszty ekspedycji porta.

Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o. w Warszawie, Warszawa, ul. Śto-Krzyska 13.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie
WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13, TELEFON 442-63

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Rachunek bieżący w Polskim Banku Komunalnym 479.

POLECAMY ŁASKAWEJ UWADZE KAS OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE MATERJAŁY PROPAGANDOWE NA DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI

Plakaty	Cena za sztukę zł. gr.
1. Plakat szkolny 50 x 70 cm. kolorowy.....	—50
2. „Ja oszczędzam, a wy?!” 70 x 100 cm.....	—75
3. Oszczędzajmy! 70 x 100 cm. (nowy plakat).....	—75
4. „Oszczędność to droga do bogactwa”, 70 x 100 c. kol.....	—55
5. „Oszczędność to wrota do szczęścia i dobrobytu” 70 x 100 cm.....	—55

U w a g a: Nadruki na plakatach wyszczególnionych pod P. 2, 3, 4 i 5 wykonujemy według załączonych rękopisów (10 — 20 wyrazów) licząc 10 zł. za 100 szt., rękopisy wraz z zamówieniami prosimy nadsyłać najpóźniej do 1-go października r. b., — do tym terminie wysyłać będziemy plakaty bez nadruków.

Pocztówki

Wykonujemy na żądanie miniaturę 1) plakatu szkolnego i 2) „Ja oszczędzam, a wy?!” i 3) „Oszczędzajmy!” z dowolnym nadrukiem (tylko dwadzieścia wyrazów). Pocztówka jest najdogodniejszą formą propagandy w szkołach i dla szerokiego ogółu.

Zamówienia przyjmujemy poczynając od pięciuset sztuk..... —05

Książki

1. Długokęcki Jan „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności” wydanie 1931 r. 1.20
2. A. K. Rzyżowski „Szara Książeczka”..... 1.20
3. J. S. Roziecki „Podręcznik dla komunalnych kas oszczędn.” cz. I 12.—

Broszury

1. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą”..... —12
2. Br. Dr. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów” ---12
3. R. Lenartowicz „Jak zaradzić biedzie na wsi”..... —40
4. S. Ostojewski „Wysilkami dzieci i młodzieży do Potęgi Polski” —20
5. M. Kaczanowski „Droga do niezależności”..... —20
6. Marjan Wł. Tułacz „Oszczędność dźwignią postępu społecznego” —50
7. A. Malarz „Jak osiągnąć dobrobyt”..... —50
8. Ks. J. Makłowicz „Skarbnica narodowa”..... —15
9. Ks. J. Makłowicz „O oszczędności”..... —30
- *10. Janina Grajewska „Zbiorowy Czyn”..... —10
- ***11. Zofia Roguska „Jak Pan Saba nauczył się oszczędzać” ---10
- *12. Marja Ławrukjańcówna „Obrazki” —10
- *18. Eugenia Szymuszkowa „Droga do fortuny”..... —12

U w a g a: Przy zamówieniach broszur poczynając od 1000 sztuk, możemy na 2 i 3 stronie okładki umieścić nadruk według nadesłanego rękopisu za doliczeniem zł. 24 za pierwszy tysiąc i za każdy następny po 6 zł.

Ulotki	Cena za 100 sztuk zł. gr.
1. „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka”.....	3.—
2. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza”.....	6.—
*) 3. Marjan Pietras „Szóstaki i siódmaki”.....	4.—
***4. Stefan Chmieliński „Oszczędność”.....	4.—
*) 5. Marja Gajewska „Sknera” 4.—	
6. Ks. J. Makłowicz „Złote klucze”.....	4.—
7. Ks. J. Makłowicz „Bezpieczna lokata”.....	4.—
8. Ks. J. Makłowicz „Martwa ręka”.....	4.—
9. „Czy robotnik może oszczędzać”.....	3.50
10. „Co robić aby kredyt na wsi był łatwy i tani”.....	3.50
11. „Oszczędność podwaliną dobrobytu” 3.50	

U w a g a: 1. Ulotka „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka”, przeznaczone jest specjalnie do propagandy oszczędności za pomocą skarbonek
2. Pod ulotką pozostawione jest specjalne miejsce na nadruk nazwy kasy i jej adresu. Cena ulotki z nadrukiem za 500 szt. 20 złotych, za 1000 szt. 25 zł., za każdy następny tysiąc 20 zł.

U w a g a: Wydawnictwa zaopatrzone trzema gwiazdkami są nagrodzone, dwoma gwiazdkami wyróżnione i jedną gwiazdką odznaczone na konkursie Polskiego Banku Komunalnego.

Kalendarzyk kieszonkowy Instytucji oszczędnościowych na rok 1933.

Cena Kalendarzyka kieszonkowego (format 7,5 x 11 cm., 80 stron druku i okładka z trójbarwną tytułową ilustracją) z nadrukiem czterech stron okładki żądanym tekstem, wyniesie przy zamówieniach, poczynając od 850 egz. 18 gr. za sztukę, następnie od 500 egz. 17 gr. za sztukę i od 1000 egz. 16 gr. za sztukę. Mniejsze ilości wysyłamy po cenie 15 gr. bez nadruku. Przy większych zamówieniach specjalne warunki.

Druk dla Szkolnych Kas Oszczędności w stanie luźnych arkuszy, zbroszurowane i inne:

1. Regulamin I dla S. K. O. w szkołach powszechnych, za 100 szt. zł. 5.00
2. „ II „ „ w szkołach średnich „ „ „ 5.00
3. „ III Instytucji oszcz. dla wsp. z S. K. O. „ „ „ 5.00
4. Deklaracja S. K. O. o przystąpieniu do wsp. z inst. oszcz. „ „ 2.00
5. Księga kontroli skarbonek..... za 100 ark. „ 6.00
6. „ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy..... 1.00
- „ „ „ zawartości skarbonek 100 ark. „ 6.00
- „ „ „ „ 1 zeszyt zbrosz. 12 ark. „ 1.00
7. Marczyki oszczędnościowe wartości 5 gr za 1000 sztuk..... 1.80
8. „ „ „ 10 „ „ „ „ „ 1.80
9. „ „ „ 20 „ „ „ „ „ 1.80
10. „ „ „ 50 „ „ „ „ „ 1.80
11. Księga kontroli znaczków oszczędnościowych za 100 szt. „ 6.00
- „ „ „ „ 1 zeszyt zbrosz. 12 ark. „ 1.00
12. Karteczki do naklejania znaczków oszczędnościowych za 1000 szt. „ 40.00
13. „ „ „ z nadrukiem nazwy kasy za 1000 szt. „ 40.00
18. Arkusz zbiorczy dla wkładek w S. K. O. za 100 szt..... 6.00
14. Księga kontowa S. K. O. za 100 ark. 6.00
- „ „ „ 1 zeszyt zbroszurowany 12 arkuszy „ 1.04
15. Kartony wkładowe S. K. O. do zapłać za 100 sztuk 3.00
16. Księga „Dziennik S. K. O.” „ „ „ „ „ „ „ „ „ 6.00
- „ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy „ 1.00
17. Deklaracje S. K. O. o przelew wkładek do inst. oszcz. za 100 szt. „ 2.00
18. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 1.20
19. Wykaz wkładek oszczędn. i doliczonych % „ „ „ „ „ „ „ 6.00
20. Księga kasowa S. K. O. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 6.00
- „ „ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy „ „ 1.00
21. Skarbnica blaszana czterokolorowa za 100 sztuk 40.00
22. Plombownica z inicjałami nazwy Instytucji 15.00
23. Plomby za 1 kg. 2.80
24. Książeczki wkładowe za 100 szt. 20.00
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ z nadrukiem nazwy kasy „ 25.00

Prosimy wszystkie zainteresowane Instytucje przy nadsyłaniu zapotrzebowań na druki dla Szkolnych Kas Oszczędności o dokładne podawanie nazwy druków, ilości oraz stanu, w jakim mają być nadesłane, czy w luźnych arkuszach, czy zeszytach.

U W A G A: Podane w niniejszym prospekcie wzory wysyłamy na żądanie niezwłocznie jako okazowe wzory płatne.

Powyższy prospekt może nastęrczać pewne zapytania, prosimy uprzejmie takowe kierować pod naszym adresem, a chętnie służyć będziemy wyczerpującymi wyjaśnieniami.

Z A M Ó W I E N I A P R O S I M Y K I E R O W A Ć D O
Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Sp. z O. O. w Warszawie, ul. Świętokrzyska 13.